Ի· ՏԱՐԻ 1898 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 8 ՄԱՐԵՐԻ 4382 – Հ·Տ· 15 ՄԱՅԻՍ 1890 – Ն·Տ· 27 ՄԱՅԻՍ 1890 – ՀԻՃՐ· 9 ՇԻՎԱԼ 1307 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه‌ده نورادونکیان خانده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

# ԱՐԵՒԵԼՔ
## ՕՐԱԳԻՐ
### ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԳԻՆ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏԻՒԻՆ

| | | |
|---|---|---|
| Կ. Պոլսոյ | Տարի | 160 |
| » | Կիսամեայ | 80 |
| » | Եռամսեայ | 40 |
| Գաւառաց | Տարի | 200 |
| » | Կիսամեայ | 100 |
| Սաստիկ հիւանդներու | Տարի | 56 |
| » | Կիսամեայ | 28 |

Դրամ կրնաս յղել հետևեալ հասցէներուն վրայ՝ Տարեկան գրանցումներուն վրայ և Խմբագրութեան գրասենեակ եւ յաջորդ էջին՝

Բոլոր հաղորդագրութիւնները պէտք է ուղղուին
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 15 ՄԱՅԻՍ, 1890

## ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

### ՊԻԶՄԱՐՔԵԱՆ ԱՐԱՐՔ ԵՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴՔ

Գիտէ՞ք ի՞նչ պատճառաւ Պիզմարք առաւել վիշտ զգացած է իր պաշտօնէն արձակուելով։— Պիզմարք ինք այս հարցման պատասխանը տուաւ նոյնչափ վէճ-ի թղթակցին, որուն հետ նոյնքան երկար և շահեկան խօսակցութիւն մ'ունեցաւ որչափ Մ-Ռէնի խմբագրին հետ։ Պիզմարք կը պատմէ թէ անցեալ տարի «Եւրոպեան առաջնակարգ Պետութեանց միջոն վեհապետն» (իմա՛ Զարն) ըսաւ իրեն։ «Իւ՛ն, յեր Իսուէն կը հասկանար։ Բայց դուք իմ վեհանն է։ Յեր դիրէն — դուշանէն դեսեհանիրեն — ոգեհանիրեն էր»։ Առայս Պիզմարք պատասխաներ է։ «Վեհափառ Տէ՛ր, բացարձակ հաւատարիմ եմ իմ Օգոստափառ Տիրոջս անսահման վստահութիւնը վայելելուս, եւ գիտեմ թէ այս պաշտօնիս վրայ պիտի մնամ մինչեւ կենաց՝ վերջը, կամ դէմ ցորչափ հանրային գործի օգտակար լինիմ և ցորչափ տարւոց բեռը չմեծցնէ իմ առողջութիւնս ու զօրութիւնս»։ Եւ այս բացարձակ վստահութիւնն յայտնելէն ետքն իւր նախարարական պաշտօնին տեւականութեան վրայ, հաղիւ մեկ քանի ամիս ետքը պաշտօնանկ լինելը։ Ի՞նչ վիշտ, ի՞նչ յուսաբեկութիւն, ի՞նչ պզտիկութիւն Զարին առջեւ։ Իրաւունք չունի՞մ, կը հարցուներ Պիզմարք, վիշտ զգալու։

—«Ուրեմն, ի՞նչ են ձեր հրաժարեցուցման իրական պատճառները»։

—«Ոչինչ, կը պատասխանէ Պիզմարք։ «Ն·Վեհափառութիւն, որոյ՛ դործունեայ է, որ աւելորդ ոյժ և կորով ունի, կը կամի ինքն իսկ լինել իւր նախարարապետը։ բայց չուտով պիտի տեսնէ փորձառութեամբ թէ այս պաշտօն չատ դժնդակ և ապերախտ է, թէեւ իւր բովանդակ ժամանակն առ այն նուիրէ։ Ձչմարիտ չէ այն զրոյց թէ Ֆրետերիկ Կայսրուհին դեր մը կատարեր է իմ հրաժարեցուցմանս մէջ։ Ընդհակառակն, իմ գործէ քաշուելուս հետեւանքներէն կը վախնար Կայսրուհին, որուն հետ լաւագոյն յարաբերութիւններ կը տածեմ միշտ» (*)։

Ռուսիոյ առաջնակարգ թերթին ներկայացուցչին հետ խօսելով, Պիզմարք ռուսական ինդրոց վրայ իւր կարծիքներն յայտնեց։ «Աստրիոյ կործանումը կարծուածին չափ մեծալուտ չէ։ Գերմանիա պէտք ունի Աստրիոյ, որպէս Ռուսիա պէտք ունի Ֆրանսայի։ Եթէ ճշմարտութիւն կայ ձեր (Ռուսաց) ոյն կարծեաց մէջ թէ Եւրոպիոյ քաղաքական ապագան կը բովանդակի Ռուսիոյ և Գերմանիոյ նիզակակցութեան մը մէջ։ Մինչեւ Պերլինի Վեհաժողովը, ես ալ այդ կարծիքը կը դաւանէի։ Վեհաժողովոյ մէջ ես դրեթէ քարտուղարութիւն ըրի ռուս լիազօր կոմս Փաւել Նուվալովի, կատարելով Ռուսիոյ բոլոր փափաքներն։ Եթէ ռուս կառավարութիւնը պէտք եղաւին չափ բան չպահանջեց Վեհաժողովէն, յանցանքն ի՞մն է։ Վեհաժողովէն ետք, Ռուսիա, այսինքն Կորչաքով, ինձ դէմ թշնամական դիրք մը բռնեց։ 1879ին էր որ զԳերմանիա մենակ չթողլու համար և թէ՛ զԳերմանիա և թէ զԱստրիա վերահաս վտանգէ ազատելու համար Վիեննայի դահլիճին հետ նիզակակցութեան ձեռնարկեցի»։

Պիզմարք չի ծածկեր թէ ինք համամիտ չէր Վիլհէլմ Բ· Կայսեր ի Կ· Պոլիս ուղեւորութեան, զի քաղաքական ենթադրութիւններէ կը վախնար։ Եթէ ինք պաշտօնի վրայ մնար, ապահովապէս կրնար ըսել թէ այն ուղեւորութիւն քաղաքական ո՛և է հետեւանք չպիտի ունենայ։ Բայց երիտասարդ Կայսրն իւր տարիքին բերմամբ փափաքող է ճամբորդութիւններ ընելու և իւր վեհափառ պաշտօնակիցները ճանչելու։ Պիզմարք կ'ըմբռնէ Ն· Վեհափառութեան նաև Կ· Պոլիս այցելու բաղձանքը։

Պիզմարք բացարձակ կը մերժէ ռուս խմբագրին կարծիքը թէ ինք զՌուսիա անտեսականօրէն փճացնելու խորհուրդ յղացեր է։ «Իմ նպատակս էր միայն ետ կեցնել Գերմաններն իրենց դրամն օտար Տէրութեանց յանձնելէ։ Բայց աւելի յառաջ դացող գերման լրագրերը ղպղել իմ ձեռքս չէր։ Ռուսիոյ դէմ պատերազմի դաղափարին բացարձակ հակառակորդ եմ։ Այդպիսի պատերազմի մը մէջ ոչ կողմն ալ յաղթող ելնէ՝ իւր ծախքն հանելու չափ փոխարինութիւն չի կըրնար ստանալ։ Պալթիկեան մեր Մէմել ծովային քաղաքէն անդին հողային ո՛և է դրաւում ոճիր մը կը լինի Գերմանիոյ համար։ Եթէ Պալթիկեան դաքական գործերու միջամտելուն համար։

Տքթ· Կէթքընի խնդրոյն առթիւ առ Վիլհէլմ Բ· Կայսր ուղղած պաշտօնագրով, Պիզմարք բացայայտ գրեց թէ «1870ի պատերազմին մէջ Վիլհէլմ Ա· գաղտնիք չէր վստահեր Ֆրետերիկ գահաժառանգին, որ ընտանեկան պարագայք (Ֆրետերիկ Կայսրուհին) ամեն բան Անգլիոյ արքայական գերդաստանին կը հաղորդէին»։

Այսպիսի անցեալ մը ունենալէն ետք Պիզմարք իշխանին Ֆրետերիկ Կայսրուհւոյն միջնորդութեան դիմելը շատ զարմանալի էր։

Ծ· Խ·

---

(*)· Գերմանիոյ արմատական գլխաւոր թերթը, Ֆրանքֆուրտեր Զայթունկ, որ տնօրէնն է Գ· Եակէն Ռիմբէր, կը պատմէ թէ Պիզմարք իւր արձակման յանգող տագնապին մէջ Ֆրետերիկ Կայսրուհւոյն գիմեր է՝ խնդրելով որ ի նպաստ իրեն միջնորդէ։ Կայսրուհին ամենայն պաղութեամբ պատասխաներ է։ Դ··· ··ՐԷ՝ Ե Ն՝ ··ՆՅ ··ՆԷ ··ՆԷ ԷՆԴԷ ՐԻ Ի՛ ··ՐԴ··Յ· ԷՐՅ Ա՛ Ե Ե ԴԷ··ԷՆ՝ ··ՐԵՆ··ՐԻՆ ԴԷ·· Ն ԲԱ··ՆԷՆԵ՛։

Կը յիշուի թէ Ֆրետերիկ Կայսեր գահակալութենէն անմիջապէս ետքն, ինչպէս այն դէպքէն յառաջ մերթ ընդ մերթ Պիզմարք և իրմէ ներշնչուող թերթեր կը քննադատէին զկայսրուհին քաղաքական գործերու մէջ միջամտելուն համար։

---

## ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

## ՕԳԴԱՎ ՖԷՕՅԷ

### ԱՆԴԱՄ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻՈՅ

## ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻ ՊԱՏԻՒ

Ֆապրիսի ցուցահանդէսն 1875ին, իր Զբաղ··· ··ՆԷ··ՆԷ Դէ՛ն, Իվէրդ ··ՐԷ··Յ··ՆԷՆ և Մ··Ն··· ··ԷՆԷ մականուանեալ Լէ··Ի Մ՝··՝Ի ԿԷՆԴ··ԷՐԷ պակերներով, կատարեալ յաղթանակ մը եղաւ, որ համոզեց տիկին ոը Մոնդուռնը տեղի տալ վերջապէս իր եղբօրորդւոյն թախանձանաց և իր պաշտպանութեամբը նպաստաւորել մարդ մը որ ա՛լ ասոր պէտք չունէր։ Այս մասին Բիէռռոնի հետ խորհրդակցելէ յետոյ, հրաւիրեց նկարիչը ամառը գալ մէկ քանի շաբաթ անցուցնել իւր ծընէի գաւառակն, ուր պատուհանի աւելի պարապ ժամանակ ունէր քան ի Բարիզ և ուր պիտի կրնար իր կենդանի նկարագրոյն համար հարկ եղած ժամերը նուիրել աւելի յարատեւութեամբ և հանգստութեամբ։

Հետեւաբար ժաք Ֆապրիս, ինչպէս տեսանք, օգոստոսի վերջը ծընէի գաւառակը պիտի երթար։ Օանի գաւառին մէջ, ուր պիտի գտնէր Բիէռռոնի մարքիզին, որ Տովիլի ձիարշաւէն անմիջապէս յետոյ անդ գնաց։

Գ

### Գ Լ Ա Դ Ռ Ի Մ

Մոնդուռնի պատանուհին, որուն գրդեակը կը մոցնենք այժմ ընթերցողը Բիէռռոնի մարքիզին ետեւէն, չափազանց սքրամիտ կին մըն էր, բոլորովին զուրկ ըզգայնութենէ։ սակայն վեհանձն հոգւոյ գայնութենէ մը չինած էր ինք իրեն՝ իր քովն առնելով մանկամարդ որբուհի մը, որ իր ամուսնոյն մէկ հեռաւոր ազգականուհին էր և իրեն կը ծառայէր իբր ընթերցող, իբր հիւանդապահ և քիչ մըն ալ իբր սենեկապանուհի։ Պէտքերու տը Սառտոն գաստրբն էր Սառտոնի կոմսին, զոր իր ասպատանք կիսովին անանկացուցած էին և Ֆրասայի չահագիտութիւնք բոլորովին փճացուցած։ Մեռած տեղն աղջիկը կը թողուցուած։ Մեռած տեղն աղջիկը կը թողուցուած։ Մեռած տեղն աղջիկը կը թողուցու

Բաց ասած, Գէրինկ անուն անգլիական մեծ դրամատունն և Լանտոնի հելլենական Համկրը և Որդի դրամատունը կը մասնակցին այս կրկին գործողութեանց։

## Ի ՓԱՐԻԶ

Ի Փարիզ օրուան մեծ գէպքն է երեւելի ոճրագործ Միշէլ Էյլոյի ձերբակալումն ի Հավանա (մայրաքաղաք Քուպա կղզւոյ)։ Կը յիշուի թէ այս մարդ իւր հոմանուհւոյն հետ միաբանութեամբ ապանեցած էր գատական բարեպան Պ. Կուիֆէն՝ զայն կողոպտելու համար, և յետոյ դիակը պայուսակի մը մէջ դնելով Փարիզէն դուրս տեղ մը տարած ձգած էր անճանաչելի վիճակի մէջ։ Հոմանուհին կապրիէլ Պոնիֆաս ձերբակալեցաւ և ամէն բան պատմեց, բայց Էյլոյ փախստական էր, և Ֆրանսայի ամենէն ճարտար ոստիկանաց ձեռամբ կատարուած խուզարկութիւններէն ետքը գատական պաշտօնատունն յուսահատած էր չարագործը ձեռք ձգելու, երբ ի Հավանա իւր նախկին ծանօթներէն մին ճանչեց զէյլոյ։ Սա, հակնալով թէ պիտի ձերբակալուի, ինքնասպանութիւն փորձեց, բայց չյաջողեցաւ։

## ՇՈՒՆԱՍՏԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Ի Շունաստան ազգային յանձնաժողով մը կազմուած է յիշատակարան մը կանգնելու համար ի պատիւ Ֆիրանսայի զօրաց և նաւատեաց օրք անկան Նավարինի ճակատամարտին մէջ, յորմէ կը սկսի Շունաստանի նոր գոյութիւնն։ Հելլենական Թորհրդարանը միաձայնութեամբ քուէարկեց պէտք եղած գումարն ձրիապէս յատկացուցանել այս յիշատակարանին, և նախարարութիւնն ընտիր մարմարիոնի խոշոր կոյտ մը նուիրեց։ Յիշատակարանը պիտի կառուցուի Սֆաքթէրի կղզւոյն մէջ։

## Ց'ԱՄԵՐԻԿԱ

Միացեալ Նահանգաց Դերագոյն Ատեանն հաստատեց միւս դատարանաց վճիռն, որով կառավարութիւնը կը գրաւէ Մորմոնաց եկեղեցական ստացուածքն 750.000 առլարի արժողութեամբ, յենլով այն օրէնքին վրայ որով բազմակնութիւնն արգելեալ է յայմերիկա։

## ՄԻԼԼԱՌ ԹԱԳԱՒՈՐ

Միլան թագաւոր երկու ամսոյ չափ պիտի մնայ ի Գելկրատ։ Փարիզի ամէնէն հրապուրիչ եղանակին մէջ ֆրանսական ստանէն բացակայ մնալով, Միլան թագաւոր խնայողութիւն կ'ուզէ ընել, որովհետեւ թէեւ տարեկան 360 հազար ֆր. եկամուտ ունի այսինքն օրական 1.000 ֆր., բայց Փարիզի մէջ վարած կեանքն աւելի եւս բազմապահանջ է։

—Միխայէլ մեծապատիւ կաշխատի կարգադրութիւն մը յապաղ բերել Միլան թագաւորին և Նաթալի թագուհւոյն միջեւ, Ալեքսանդր թագաւորին հետ իրենց յարաբերութեանց մասին։

## ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Թունուզէն կը գրուի իտալական լրագրի մը թէ զԹունուզ ֆրանսական հովանաւորութեան ենթարկող դաշնագրոյն 2 րդ յօդուածին հաւանմամբ, Ֆրանսացիք պիտի մեկնէին Թունուզէ երբ հանգարտութիւն և անդորրութիւն հաստատուէր ի Թունուզ։ Իտալացի նամակագիրն հետեւապէս կը պահանջէ որ Ֆրանսացիք մեկնին Թունուզէ, որ հիմա շատ անդորր վիճակի մէջէ չնորհիւ ֆրանսական միջամտութեան։

# ԱՋԻԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Օգոստափառ Սուլթանին կողմէ մայրաքաղաքիս խալամ, քրիստոնեայ և հրեայ վարժարանաց այակերտներուն շնորհեալ դրամական պարգեւները քանի օրէ ի վեր սկսան բաշխուիլ։

Մէարիֆի պաշտօնեայներէն՝ ոչ խալամ և օտար վարժարանաց ընդհ. Վեսմ. Ազատլլար Հասիպ պէյ ընկերակցութեամբ գրաբներիչ Աշեան Միքայէլ էֆէնտիի, Ժամ Յին եկան ի կեդր. վարժարան ուր ներկայ կը գտնուէին Պատ. Խնամակալութեան անդամներէն Վեսմ. Աբիկ էֆ. Ուենեան, Ազն. Յովհաննէս էֆ. Թորոսեան, Անտոն էֆ. Հաճեան, Յովսէփ էֆ. Եւսուփեան, Յարութիւն էֆ. Մոսիչեան և Հրանտ էֆ. Ասատուր։

Երկուշ վարժարանաց այակերտք՝ առաջնորդութեամբ իրենց տեսչաց և դաստիարակաց ընդունեցին մեծաւոր հիւրերը Վեսմ. Սուլթանի ձեռնեալ թղթերէն ելլալով ամիսիմատրանի մէջ։ Նոյն և առաջ խօսք առնելով Վեսմ. Ազատլլար էֆէնտի բաւ. «Մեր Օգոստափառ կայսրն՝ Սուլթան Համիտ խան խիստ գոհ մնացած է իւր՝ Խրդայի Շերիֆի գացած օրն՝ հաւատարիմ Հայ Ազգին դպրոցական աշակերտաց երախտագիտական և հաւատարմական ցոյցերէն, և այս առթիւ Ն. Վեհափառութիւն բարեհաճած է դրամական պարգեւներ շնորհել զորս պիտի բաշխեմ Ձեզ այժմ»։ Վարժարանի բարձրագոյն կարգի աշակերտներէն Պ. Ասատուրատուր Հարէնց յանուն աշակերտութեան թուղթերէն ճառ մը արտասանեց որով անգամ ևս կը յայտնէր Հայ Ազգին և Կեդր. Վարժարանին աշակերտաց առ լուսափառ և Օգոստափառ Սուլթան տածած անկեղծ հաւատարմութիւնն ու անձնուէր ըզգացումներ որք պիտի մնան անոնց ամէն և ամէն տարիներու հետ։ Ապա Իման ի խորհրդարան խնամակալութեան, ուր Վեսմ. Հասիպ պէյ իւր իսկ ձեռաք բաժնեց գպրաց և աշակերտաց շնորհեալ դրամական պարգեւներն։

Ի դարձին մեծաւոր հիւրերուն՝ աշակերտք հաւաքուելով եկեղեցւոյրատկն երկիցս երդեցին Օգոստ. Սուլթանին ձօնեալ երգն՝ և ապա «Փառիչահրմ չոգ եաշա» ազազակ արձակեցին։

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ Պատրիարքարան չ'գնաց և իւր տունը մնաց ի Մաքրիգիւղ։ Բազաքական ժողովոյ ատենապետ Ագնուատուր Սահակ էֆէնտի Ղազարոսեան Ն. Ամենապատուութեան տունը գնաց, ուր կը դիտնուէին նաեւ Պատրիարքարանի քարտուղարք ոմանք։ Պատրիարքարանի Ատենապետ էֆէնտիին հետ խորհրդակցելով, զրազեցաւ ինչ ինչ ընթացիկ խնդրոց կարգադրութեամբ։

Մուչէն առ մեզ ուղղեալ նամակներէ կը տեղեկանանք թէ Ս. Կարապետի վանուց Նիւթական վիճակը խանգարեալ է։ Վանուց պարտքն հազար ոսկւոյ մօտեցած ըլլալով, ընդհանուր վանահայր-առաջնորդ Գերերանէս Ծ. վարդապետ Խարախանեան Պատրիարքարան դիմեր է դարմանն խնդրելով իրաց այս վիճակին համար, զի պարտքն օր օրի աւելնալու վրայ է։

Այդ նամակներէ կը տեղեկանանք նաեւ թէ Ն. Գերազանցութիւն Պատրիարքարանէն արտօնութիւն խնդրեր է հանգանակութիւն մը կատարելու համար։

Կրօնական ժողովոյ շաբաթական նիստը տեղի չունեցաւ երէկ, ժողովականաց բացակայութեան պատճառաւ։

## ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Կ'լսենք թէ Ազն. Ստեփան և Թագուոր էֆէնտիք Սպարթալեան 200 ոսկի նուիրած են ի նպաստ վերաշինութեան Ազգ. Հիւանդանոցի։

Մեծ. Դ. Կիւտիւկեան էֆ. եւս 200 ոսկի նուիրած է նոյն նպատակաւ։

Առաջնորդութեամբ Մեծ. Ե. Կիւտիւկեան էֆէնտիի, Սամանի ազգ. ազգայնոց 107 ոսկի հանգանակած և Պատ. Հոգաբարձութեան զրկած են։

Կը յուսանք որ ուրիշ քաղաքներ եւս հետեւող պիտի լինին Սամանի ազգայնոց պատուաբեր ընթացքին։

* * *

Կը լսենք նաեւ թէ յատկապէս հիւանդաց համար 200 մահճակալ ապաստարան է յերբարդ, մահիճներով և ամէն կազմուածքով։

Այս դնման համար պէտք եղած իրք հինգ հարիւր ոսկւոյ գումարին կէսը նուիրած է Ազն. Միքայէլ էֆ. Ռակրեան և կէսը Ս. և Ս. Կիւլէկեան տունը։

## ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Ռ—ն. Թ—ր՝ Ա—ն. Կ—ր. Վ—ր—Ք—ն

Ազգային լեզուին հնչման ու արտասանութեան մէջ ապատարութիւնը մեծ գտած լինելով առ ի չգոյէ կանոնաւոր Այբբենարան մը որու վրայ մանկանն կարենայ ուսանիլ իւր մայրենի լեզուն, այս ամենակարեւոր պակասը լրացնելու, և ցանկալի ապատարութենանց դէմ այժմէն սկսելով, վերջ տրուելու նպատակաւ, Ուսումնական խորհրդոյ Նոր Այբբենարան մը պատրաստել տուաւ Մասրատեան Աբրահամ էֆէնտի՝ լեզուին հմտագոյնը համապատասխանող ոճով և ուղղութեամբ։

Այս Նոր Այբբենարանը՝ կրկին մեծանց բաժանեալ, տպագրուած և իւրոյս եղած լինելով այսու պաշտօնական ծանուցմամբ, Ուսումնական խորհրդոյ կը փութայ պատասխանել կերպով յանձնարարել թէ՝ մայրաքաղաքիս և թէ գաւառաց ազգային կարգարանաց Տեսչութենանց և խնամակալութենանց, որպէս զի յետ այսորիկ նոքա Այբբենարանը գործածեն ազգային վարժարանաց մէջ, և անոր վրայ վարժեցնեն նորատ մանկանն։

Ուսումնական խորհրդոյ գիրքը չիրոյ օրինակներն անվաճառ են։ Կը վաճառուի բոլոր հոյ գրավաճառաց քով հարիւր 10 փարայի։

Ազգային Պատրիարքարանի գրասենեակ մի ամիս առաջ Թագուոր Խորհրդոյս ներկայացաւ Ծանրի Գարամանեան Գասպար Աղայ գիրքագրաց Դիրոյ Յարութիւնեան անուն կին մը՝ որ 13 տարիներէ ի վեր իւր տղայ տեսութիւնը կորսնցուցած ըլլալուն, զայն Նորքիւղ Էսկիւտարի Ազգային Վարժարանը ներկայեցուցեր է։ Ուսումնական Խորհրդոյս Գիրքը ստանալու համար Ազգային Պատրիարքարանի Գրասենեակ կը դիմեն։

Մարդասէր Տարեցները վասնզորոյ խնամքս Քրիստոս գիտէ զայրերը լուսաւորել, Եթէ 15 տարի չարի գոյն Սկիզբատի մէջ խնամեց մը գտանիս։

Թագ. Խորհրդոյս ասի Քրիստոս գիտէ բնութիւնեան յանկարծ Ոկեկերդոյ ասելը մի սեռնանն և Ծարիս Ազգասիրաց խրնամ Գասպ. Սիկերութիւնը մասնակցութեան Նոր ասնի պիտիրեն, հեռատարար Ազգին Տարեցները կասարեց իւր գրաբարութիւնեն, և իր ասնեանն հարատարութիւնը կասարիլուցես թշնչեց իւրոյսի գիտի, և գայն իւր հարեանիցը վերադարձելուն համար նեկեկեր-ոյ մէջ ուշանգամանութիւնեն մը ըլլալով յանձնեցաւ յիշեալ կիսի։

Խնդրելը մեր, ասոյժի մարդասիրական մի գործ հրատարակեսի արձանի ընդունուն, նը փարիզ հրատարակաս սեր ընդունակութիւններեն յանձնել լիս Տարեցները Մեծ. Էսմիրեան էֆէնտիի՝ որ անձնէիրարար կասարեց իւր օրինակներ հարատարութիւնեն, և թէ Ազգասիրանամ Գասպ. Աղայան ընդունելեան որ մարդասիրաբար խնամեց յիշեալ կիսի մի ասնեան ունէր։

Մնալիք յարգանքով
Ի Դիմաց Թագ. Խորհրդոյ Ստեփանոս
Ատենադպիր
ՆՇԱՆ ՂԱՒՈՒՍՈՒՆ
13 Մայիս 1890
Սկիւտար

Ատենադպիր
Մ. Մ. ԳՈԼՕՂԼԵԱՆ

## ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԻՐԱՒԱՆՈՒԹԻՒՆ կամ ապայոյ աչքն ու ականջը կրթելու եղանակ։ Ազատ թարգմանութիւն Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆՑ։ Գին 5 գրուշ։ 3—3

ՏԱՐԵՐՔ ՄԱՐԴԱԿԱՁՄԱՒՈՒԹԵԱՆ։ ամեն անձանց կարելի, աշխատասիրութեամբ երկուց հարազատաց ՅՈՎՍԷՓԻՆ ԵՒ ԱՆՏՕՆԻ ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ ապագրութիւն Ե. ԳԱՎԱՌԵԱՆՑ։ Գին 3 գրուշ։ 3—3

## ԳԷՐՄԱՆԻՈՅ ԼՈՒՐԵՐ

### ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՆԱՆՔ

Բերայի Նախնական դատարանի պատժական ճիւղին Նախագահ անուանեցաւ Օսման պէյ, ընդհանուր դատախազ Նախնական դատարանին Սկիւտարի։

Սկիւտարի Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազ անուանեցաւ Ճէմալէտտին պէյ, հարցաքննիչ դատաւոր Նախնական դատարանին Պոլսոյ։

Պոլսոյ Նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր անուանեցաւ Մէհմէտ էֆէնտի, ընդհանուր դատախազի օգնական նոյն դատարանին։

Պոլսոյ Նախնական դատարանին ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Մաղհար պէյ, քարտուղար ագերագրոց ճիւղի վճռաբեկ ատենին և Նախկին շրջանաւարտ Իրաւագիտական վարժարանին։

Պէրութի Հայոց դատաւորին դայմագամ անուանեցաւ Հիքմէթ էֆէնտի, դայմագամ Սատալայի։

Նոյն նահանգին Սայտա գաւառակին դայմագամ անուանեցաւ Իհսան պէյ, դայմագամ Հայֆայի։

— —

Իւլայի առաջին ատիճան տրուեցաւ Հաշուակալութեան Դիւանի անդամ Նաբիր, Ֆաթրի ու Նուրի էֆէնտիներու և առաջին քարտուղար Ֆէհմի էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմիզի ատիճան՝ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան խորհրդականի օգնական Սինանեան Մկրտիչ էֆէնտիի։

— —

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Հաշուակալութեան Դիւանի անդամներէն Մէհմէտ Ալի պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դիւանի անդամներէն Հիլմի էֆէնտիի և Ճէմալ պէյի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Օսմ. կայս. Պանքայի Փարիզու ճիւղին տնօրէն Պ. Նավիլի, Լանտոնի ճիւղին տնօրէն Պ. Ռոպէրթսոնի և Փարիզու տեղապահներէն Պ. Պ. Էլի Ալէոնի եւ Նոէլ Պարատանի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Տրապիզոնի ասպիսկոպոս-գինուորական գնդապետ Բէյշա պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Հաշուակալութեան Դիւանի դիւանատան տնօրէն Աթա պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դիւանատան դեր-տնօրէն Բարիֆ պէյի և չորրորդ կարգի Օսմանիյէ տնօրէն օգնական Նաճի և երկրորդ դերտնօրէն Ֆէթհի պէյերու։

— —

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ներքին գործոց նախարար Վեսմ. Միւնիր փաշա երէկ Բարձր. Մեծ-ը պարքոսին քով գնաց և ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ խորհրդակցեցաւ Ն. Բարձրութեան հետ։

—Ֆրանսական դեսպան Մոնդէպէյլո կոմսը, ամերիկեան դեսպան Պ. Սալոմոն Հիրշ, հելլենական դեսպան Պ. Մաւրոկորտատօ և պարսկական դեսպան Միրզա Մոհսէն խան երէկ Բ. Դուռն երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վեսմ. Նախարարին և Վեսմ. խորհրդականին հետ։

— —

### ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ԳԱՐԱՍԱՂ

Նախորդ թուով մը Լ. Հէրէլոէն առնելով տեղեկութիւններ հրատարակեցինք Գարասաղի արտաքին գործոց Նախարար Պ. Վուքովիչի ներկայացուցած ծրագրոյն վրայ, որուն նպատակն էր Բիր և Տրին գեղակներու ուղղութիւնը փոխել և Պօյանան մնալով նաեւ արկելի ընել։ Արդ, ըստ նորագոյն տեղեկութեանց Լ. Հէրէլոի, այդ մասին տրուած կառավարական որոշումը փոխուած է վերջին օրերս։ Նախորդ չարթնուն երբ Պ. Վուքովիչ կայս. պալատ դնաց իւր հրաժեշտի ողջոյնը մատուցանելու և ստանալու համար Վեհ. Սուլթանին կողմէ նիքօլա իշխանին ուղղեալ նամակը, կայս. պալատն առաջին քարտուղարը ծանոյց Նմա թէ Ն. Վեհափառութիւն կայս. Իրաւունքով արտօնած էր Բ. Դուռն ընդունիլ Պ. Վուքովիչի նախնական ծրագիրը։ Այս զեկոյցին վրայ, Պ. Վուքովիչ Բ. Դուռն հրաւիրուելով, տեսակցեցաւ Մեծ-եպարքոսին հետ որ հաղորդեց Նմա կայս. Իրատէն։ Կը մնայ այժմ ծրագրի մանրամասնութեանց կարգադրութիւնն։ Պ. Վուքովիչ փութացած է Նիքօլա իշխանին հեռագրել իւր պաշտօնին այս յաջող ելքը։

— —

### ԿՐԷՏԷ

Կրէտէի մէջ խաղաղութիւնը բոլորովին հաստատուած ըլլալով, ժողովուրդն ամենայն հանդարտութեամբ կ'զբաղի իւր անձնական գործերով։ Ատ ամեն ապատամանողներն եւս բոլորովին վերադարձած են և հանգարտութեամբ իրենց գործերով կ'զբաղին։ Ըստ տեղեկութեանց Ս—ի, Մախատէի Հ—ն Փ—ը չոգենաւն երէկ Կրէտէ ուղեւորեցաւ կղզւոյն մէջ գտնուած աւելորդ զինուորներն իրենց տեղերը վերադարձնելու համար։

— —

### ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ

Այն ունկնդրութեան միջոցին զոր վեհ. Սուլթանը շաբաթ իրիկուն շնորհեց Սավոյայի Թոմաս իշխանին, Ն. Կ. Վեհափառութիւն Իմիթիյազ պատուանշանի ոսկի և արծաթի չքադրամները նուիրած է իտալական դեսպան Պառոն Պլանին որ նոնպէս ներկայ կը գտնուէր կայսերական սեղանին։

— —

### ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔԸ

Բ—ջ-Գ—ջ. եւմական լրագիրն հետեւեալը կը գրէ օսմանեան պարտուց փոփոխմամբ կնքեալ փոխառութեան առթիւ։

Այն յաջողութիւնը զոր օսմ. պարտատոմսից փոփոխմամբ կնքեալ փոխառութիւնը կը գտնէ հասարակութեան մէջ, հաւատիք մին է թէ ինչ նպաստաւոր կերպիւ կը գնահատուի Թուրքիոյ եւմական կացութիւնը։ 1881էն ի վեր կատարուած բարենորոգմունք ու յառաջդիմութիւնք յայտնի են, և կրնանք յարել թէ այս միջոցիս մնաւանդ և երեք տարիէ ի վեր է որ վերանորոգման այս գործն առաջ կը տարուի մեծ գործունէութեամբ՝ շնորհիւ իմաստուն և անխոնջ Ջանից եւմական նախարար Ցակոբ փաշայի։ Դրեթէ երեք տարի կայ արդարեւ որ Ցակոբ փաշայի յանձնուեցաւ եւմական նախարարի պաշտօնը։ Այն կերպով որով վստահ է թէ իւր ամէն գործոց համար վեհապետին հաւանութիւնը պիտի ստանայ, առաջին օրէն ձեռնարկեց եւմական հաւասարակշռութիւնն ապահովելու։ Արիաբար վերջ դրաւ ումիկտ ծախուց, վարչական ամէն ատիճաններուն մէջ ի գործ դնելով խիստ խնայողութիւն մը և «Դրէշ»մը։ զեղծմանց աղբիւրները ցամքեցուց և իրը բացարձակ կանոն ընդունեց (սկզբունք որ անցեալին մէջ անտես կ'ըլլար երբեմն) ներկային ծախքերն հոգալու համար յաջորդ տարիին եկամուտները չի գըբաւել բնաւ։ Օսմ. առանձնաշնորհեալ պարտատոմսից փոփոխման գործողութիւնը, որ կը կատարուի այս պահուս, նոր ապացոյց մըն է Ցակոբ փաշայի եւմական բարձր կարողութեանց եւ այն հոգածութեան զոր ունի Օսմ. կառավարութեան վարկն հաստատուն հիմանց վրայ դնելու։

— —

### ՀԱՍԱՆ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանը տեղեկանալով որ զինուորական արարողապետ Հասան փաշա մէկ քանի օրէ ի վեր անկողնոյ կը ծառայէ, Իւր սենեկապետներէն Պէսիմ պէյը ղրկած է Հասան փաշայի ապարանքը և նորա որպիսութիւնը հարցնել տուած է։

— —

### ՕՍՄ. ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ

Պուքրէշի օսմ. նոր դեսպան Պէք պէյ յաւաշիկայ շաբթու իւր պաշտօնատեղին պիտի ուղեւորի։ Բ. Դուռն հեռագրաւ հրաման տուած է Պէլկրատի օսմ. նոր դեսպան Ֆէրիտուն պէյի՝ որ մէկ քանի օրէն ուղղակի իւր պաշտօնատեղին երթայ։ Նոյնպէս հրամայուած է Աթէնքի նոր դեսպան Մահմուտ Նէսիմ պէյի որ անմիջապէս մայրաքաղաքս գայ իւր պաշտօնատեղին ուղեւորելու համար։

— —

### ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մուսուլէ և Պաղատէ առնուած պաշտօնական հեռագիրք կը ծանուցանեն թէ այդ տեղերու առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։ Մինչեւ ամիս մը առաջ Մուսուլի մէջ քոլերան թէեւ երեւան եկած էր եւ մէկ քանի դէպքեր պատահած, սակայն յայսօր, ամբողջ քսան եւ եօթն օր, ո՛ և է դէպք պատահած չէ։ Ի սկզբան կարծուած էր թէ այդ դէպքեր անցեալ տարուան քոլերայի սերմերու արդիւնքն են և այս պարագայ բաւական յուզմանց տեղի տուած էր։ բայց քսան և եօթն օր ամբողջ ո և է դէպք չպատահելէն ապացուցուած է թէ այդ յուզում բոլորովին անտեղի է։

Պաղատի Պէյա անուն տեղն եւս քոլերա երեւան երեւելով մէկ քանի դէպքեր և մահեր պատահեր են։ սակայն մայիս 12 թուականաւ առնուած պաշտօնական հեռագիր մը ծանուցած է թէ մայիս 7էն մինչեւ 12 ո և է նոր դէպք պատահած չէ։ Նախապէս այդ հիւանդութեամբ բռնուողներէն օր մը երկու և հետեւեալ երկու օրերն եւս մէկ մէկ մահ պատահած է, յետոյ բոլոր քոլերայէ մեռնողներ չեն եղած։

Թուրքիոյ ուրիշ մասերուն մէջ եւս առողջապահական վիճակը խիստ գոհացուցիչ է։ Միայն Պաղատի մէջ սովորական հիւանդութիւնք կան, որք յառաջ եկած են վերջին անձրեւներէն լեռանց վրայ գոյացած ճահիճներէն և կը յուսացուին թէ քիչ օրէն չորան տեղւոյն կլիմային բերմամբ, որով այդ հիւանդութիւնք ևս բոլորովին անհետանան։

* * *

Այս օրերս Սկիւտարի և Տավուտ փաշայի մէջ հարատեւիթը ճարակած է։ Թագաւորութիւնք իմանալով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առած են։ Այդ թագերու մէջ ծագկի հիւանդութիւնէն բռնուած մէկ քանի տղաքներ պատուաստուած են։

— —

### ՈՃԲԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Երէկ պատմեցինք թէ Ունդարանի կոգմերը պարապ դեռնի մէջ մարդու դիակ մը գտնուած էր։

Այս դիակ կայս. Թանդարանի պաշտօնեայներէն Ահմէտ պէյի որդւոյն Բիֆաթ պէյինն էր։ Դիակը դտած է հովիւ մը, որ այդ պարապ դեռնին մէջ այծեր կարածէր։

Տարաբաղդ երիտասարդն, որ Բ. Դուռն հեռագրական սենեկի քարտուղարներէն էր հազիւ տասն և եօթը տարեկան կար։

Ոստիկանութեան կողմէ քննութիւնք կատարուելով դրպանէն նամակ մը գտնուած է, յորում գրուած էր «վաղը այսինչ ժամուն ձեզ կսպասեմ կամուրջին վրայ գտնուած էյլոյ սրբճարանին մէջ»։ Այս նամակ թուական չունէր և ստորագրութիւնն ալ անընթեռնելի էր։ Դիակը նախընթաց օր Ոստիկանութեան գուռը տարուելով բժշկական քննութեան մը ենթարկուեցաւ։ Այդ քննութեամբ հաստատուեցաւ թէ Բիֆաթ պէյ խեղդամահ եղած է, որովհետեւ վզին վրայ սեւ նշան մը կար։ Ոստիկանութիւնը երեք հոգի ձերբակալած է իրեւ կասկածելի։

Հայրը Ահմէտ պէյ Սելանիկ կը գտնուի և միայն մայրն ասա կը բնակի։ Խեղճ կինն իմանալով իւր որդւոյն եղերական մահը զգայարիկ կեանքը փուաւեր է։

— —

### ԱՒՐՈՒՄԱՅ ԴՐԱՄՆԵՐ

Ներքին գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղած է ամէն կողմ, որ առանց տարակուսի ընդունուին այն մէջիտիյէներն ու արծաթի մանր դրամներն, որոց երկու կողմը թեթեւապէս միայն աւրուած է և կարելի է կարդալ գիրն ու թուագրան։

— —

### ՀՆԲՈՒՄ ՄԸ

Զրոյց մը եկած էր թէ աւազակաց խումբ մը լեռը պիտի տանի Անատոլուի երկաթուղւոյն տնօրէն Պ. Բաուլան և թէ այդ գործին վրայ շատ մը աւազակներ կը գտնուին։ Ս—ն, հերքելով այս լուրը, կ'ըսէ թէ քննութիւն կատարուելով հաստատուած է թէ այդ լուր թշնամական ստութիւն մէկ, թէ այդ կողմերը կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ և թէ գործ չինութիւնն առաջ կը տարուի փութով։

— —

### ՅՈՒՆԱՑ ՍԻԼԼՈՂՈՍԸ

Բերայի Յունաց գրական Սիլլոսի հաստատման 29րդ տարեդարձն այս կիրակի օր տօնուեցաւ մեծ հանդիսիւ։ Ներկայ էին Յունաց Ազգ. Պատրիարքը վեց եպիսկոպոսներով ու բազմաթիւ վարդապետներով, հելլենական դեսպանն ու դեսպանուհին, կրթական նախարարութեան ներկայացուցիչ Եորկաքի էֆէնտի, Ֆրանսական դեսպանատան կողմէ Գ. Ուիթէյ և այլ պաշտօնական անձինք, ինչպէս նաեւ գրական և գիտական ընկերութեանց ոմանց ներկայացուցիչք։ Սիլլոգոսի նախագահ Բալիտատի պէյ 1889-90 տարեշրջանի մէջ ընկերութեան կատարած գիտական և գրական աշխատութեանց համառաւորութիւնը կարդաց, և ժողովին հաղորդեց նոր շրջանի համար ընտրեալ դիւանի անդամից անունները։

Յետոյ յաջորդաբար խօսեցան Տ. Գիոնէսիոս Պատրիարքն և Եորկաքի էֆէնտի։ Կրթական նախարարութեան ներկայացուցչին խօսքերը ծափահարուեցան։ Վեհ. Սուլթան։ ապազակներով։ Բալիտատի պէյ յանուն Սիլլոգոսի շնորհակալութիւն յայտնեց Պատրիարքին, Կրթական նախարարութեան ներկայացուցչին, հելլենական դեսպանին և այլ պաշտօնական անձանց որ հաճած էին ներկայ գտնուիլ հանդիսին։

— —

### ԳՈՂՈՒԹԵԱՆ ԴԻՊՔ ՄԸ

Մէկ քանի օր առաջ Բաչա Պաղչէի մօտ եղեռնքի մը անուն գիւղին մէջ, ուր գաղթականք կը բնակին, գողութեան հետեւեալ դէպքը պատահած է։

Զորս շարագործներ գիշերանց տուն մը մտած են, յորում գաղթական կին մը կը բնակէր։ Շարագործք, որք կրսուի թէ ձկնորսներ են, ահաւոր մատնած են խեղճ կինը, գրամ և թանկագին նիւթեր պահանջելով, և մինչեւ իսկ կնոջ հինգ տարեկան աղջիկը վերմակի մը մէջ փաթթելով, ապառնացեր են ողջ ողջ սպրել եթէ իրենց պահանջումը չը կատարուի։ Կինը հազար ազաչանքներով, յաջողեր է աղջիկն ազատել, ապրելով իւր ամբողջ հարստութիւնն, որ քսան մէճիտիյէ կը բաղկանար։ Շարագործք աւելի պահանջելով մինչեւ իսկ խեղճ կինը մորթելու ելեր են, որովհետեւ կինը մէկ մէճիտը ետ առնուլ ուզած էր հետեւեալ օրուան հացի սակ ընելու համար։ Ասկից զատ շարագործք կնոջ պատիւն եւս բռնաբարել ուզեր են, սակայն աղջկան աղաչանքներուն վրայ գթացեր օգնութեան փութալով, ձերբակալեր են շարագործներէ երկուքն, իսկ միւս երկուքը խոյս տուեր են։ Ձերբակալեալք յանձնուած են Գէյքօզի գաւառապետութեան։

— —

### ԹՈՄԳՈՂԱՑԻ ԱՐԳԻԼՈՒՄԸ

Բերայի կառավարիչ Նազըմ պէյ բացատրակապէս արգիլած է Թոմգոլա կոչուած բազդախաղն, որ կը խաղցուէր Բերայի օրմարանաց մէջ։

— —

Եգիպտոսի Խէտիվին եղբայրը Հիւսէյին փաշա ի մօտոյ ընտանեօք մայրաքաղաքս պիտի գայ, ամառուան եղանակը վայելելու համար։ Այս առթիւ Խէտիվյէ ընկերութեան մէկ չոգենաւն յատկապէս վարձուած է։ Եգիպտացի ուրիշ մեծատուներ եւս ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գան և կ'ըսուի թէ ասանցմէ ոմանք բոլորովին հոս պիտի հաստատուին։

—Անգլիական կառավարութիւնը Ս. Միքէլ և Ս. Ժորժ պատուանշանի խաչը ինչպէս նաեւ Սըր տիտղոսը նուիրած է Հանեայի անգլիական հիւպատոս Պ. Ալֆրէտ Պիլիոթիի։

—Զմիւռնիոյ լրագիրք կ'ըսեն թէ մայրաքաղաքէս հեռացուած մուրացիկները խումբ խումբ Զմիւռնիա կը գիմեն։ Ի. Բ—ջ-Ի—ը ձեռնտու իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ, ըսելով որ այդ մուրացիկներէ ոմանք բորոտութեան և այլ այդ կարգի տարափոխիկ հիւանդութեանց ենթարկուած են։

—Ֆրանսական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ. Ժառզէնաքի երէկ իրիկուն Բարիզ ուղեւորեցաւ։

—Սելանիկի երկրագործական քննիչ Էրամ էֆէնտի արձակուրդ ստացած է։ Պոլիս գալով՝ Սելանիկի նահանգին երկրագործական վիճակի զարգացման վերաբերեալ ծրագրեր մատուցանելու համար ձեռնհաս նախարարութեան։

—Վեհ. Սուլթան արտօնած է Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը՝ յանձնախումբ մը ղրկել՝ երթալ քննելու համար Նիկոմիդիայէն մինչեւ Ատարազար շինուած երկաթուղւոյ գիծը։

—Ֆրանսայի գրամատարաց խումբ մը, կարող երկրաչափներու օժանդակութեամբ, ձեռնարկներ կ'ընէ կայս. կառավարութեան մտա արտօնութիւն ստանալու համար առեւտրական մեծ նաւահանգիստ մը ու յարակից մասեր շինել ի Սելանիկ։

— Դասթամունիէն թուրք լրագրաց ուղղեալ նամակներ կը գանգատին տասնորդի արոց մէկ քանի վարձակալներէ, որք Ամասարայի չրջակայ գիւղերու ժողովուրդը կը նեղեն եղեր, և կուսակալութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն։

—Արիֆաի (Եգեսիա) մէջ Համիտիյէ անուն վարժարանի մը հիմնարկութեան ձեռնարկուեր է։ Նոյնպէս Գէրուքի թիպէրիա անուն տեղն եւս վարժարանի մը կառուցման ձեռնարկուեր է։

—Եգիպտացիք կը գրեն թէ մէկ քանի մարդեր եւս ձերբակալուած են իրեւ մեղսակից հիզբիթի կրօնաւոր ճէնարօ Բասթէրի սպանութեան գործին։

—Վերջին օրերս Զմիւռնիոյ մէջ անձրեւներ տեղալ սկսեր են, ի մեծ ուրախութիւն երկրագործաց և մանաւանդ այգեպաններու։

—Զմիւռնիոյ կուսակալը Զէյմէ ուղղորեր է անձամբ քննելու համար Մէյնէք փաշայի թոռներուն և տեղւոյն ժողովրդեան միջեւ հոգի մը առթիւ ծագած վէճն, որ երկար տարիներէ ի վեր կը տեւէ։ Թէեւ դատարանի վճռով Մէյնէք փաշայի թոռներն իրաւունք ստացած էին, սակայն ժողովուրդն մերժեր է վճարել այդ հողերու էջմբէն, ուրկից վէճը ծորգուեր է։

—Մախատէի շոգենաւ մը երէկ մայրաքաղաքս բերաւ երեք հարիւր չափ ուխտաւոր և հազարի չափ գառնուկ

թէ անցեալ 305 տարուայն մէջ 187 նաւեր մեր են Պարսպի նաւահանգիստն, ընդ. ամենը 6056 տակառաչափ բեռով։

## ԱԶԴ ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆԲՈՒՑԻ

Կը ծանուցուի Բուլգարիի երկաթուղեաց պարտատոմսից տէրերուն թէ 1 75 ապրիլ 1ին և հոկտեմբեր 1ին ինկած և չը վճարուած կտրոնները պարտին ներկայացուցիչ Օսմ. կայս. Պանքայի Պոլսոյ ճիւղին՝ 1890 ապրիլ 1 էն և հոկտեմբեր 1 էն առաջ, ապա թէ ոչ այդ կտրոնները Գանձուն պիտի մնան, Օսմ. Հանր. պարտուց օրինաց համաձայն։

1874 օգոստ. 1ի, հոկտեմբեր 1ի, դեկտեմբեր 1ի և 1875 փետրուար 1ի, ապրիլ 1ի, յունիս 1ի վիճակահանութեանց մէջ չհան պարտատոմսերն որք 1890 փետրուար 1 էն, ապրիլ 1էն, յունիս 1էն, օգոստոս 1էն, հոկտեմբեր 1էն և դեկտեմբեր 1էն առաջ չներկայացուին, նըմանապէս Գանձուն պիտի մնան։ 148

Կ. Պոլիս, 22 յունուար 1890 6—12

. .

Վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտուց բաժնեհատից թէ, 1880 դեկտեմբեր 8'20ի կայսերական հրովարտակին Ե. յօդուածին Ե. հատուածին համաձայն, վեց ամսուան մէջ չգանձուած բոլոր կտրոնները պիտի ջնջուին՝ իրենց պայմանաժամին լրանալն սկսեալ։

Հեռեւաբար, 1884 մարտ 13ի և սեպտեմբեր 1 13քի բոլոր կտրոններն, որք չգանձուին մինչեւ 1 13 մարտ և 1 13 սեպտեմբեր 1890, Օսմ. Հանր պարտուց պիտի մնան։ 147

Կ. Պոլիս, 22 յուն. 1890 10—15

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

# ՆՈՐ ԸՆԹԱՑՔ

ԳԱՂԼԻԱՐԷՆ Ի ՀԱՅ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

Ի ՊԷՏՍ

Գ. ԱՐՔԱՐԱՆԱՑ ԵՒ ԻՆ ՖՆԷՆՏԵԼ ԼՈՒՍԱՆՈՎԱՑ

Ցուցեալ

ԴՈՄԻՆԱՍ Ա. ՈՍԿԵԱՆ

Չինգ մասէ և 604 էջերէ բաղկացեալ ընտիր աշխատութիւն մ'է։ Ա. Բ. Գ. մասերը 2 ական գրուշ են. իսկ Դ. և Ե. մասերը 4 ական. ամբողջը մէկտեղ ընտիր կոմպլէթ 20 գրշ.

Կնգրանատեղին է Զապմաճեանց փողց. թիւ 20, Յովսեփոյ Գ. Գալֆեան գրատուն։

Այս գիրքը գաղղիերէնէ ի Հայ թարգմանութեան համար կատարելագործեալ գաղափարք մ'է, և ամէն գաղղիերէն ուսանողաց համար անհրաժեշտ պէտք մ'է թէպէտ և գաղղիերէնէ ի Հայ բառագիրքը։

Գործին վրայ լաւ գաղափար մը առնելու համար գործոյն յառաջաբանը կարդացէք։

Յ. ԳԱՂԱՅԵԱՆ Ն

ՀԱՒԱՔԱԼԱԾՈՅ

ՀԱՆՐԵՆՏԻՒ ԳԵՐԹՈՒՆԱՑՈՅ

ԴԱՂԴԻԱԼԱՆ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑ. ԵՒ ԳԱՂԴ. ԱՇԽԱՏԱՍԻՐԵԱՑ Գ. ՄՕՋԵԱՆ

300 ԴԻՆՆ Է 3 ԴՐՈՒՇ 9—20

ԻԹԱ ԴՐՕՈՒՀԻ ԹՕԿԷՆՊՈՒՐԿԻ

Այն պատմական վէպն, որոյ դիւցազնուհին ընկերական ճշմարիտ սիրոյ, մաքուր բարոյականի, քրիստոնավայել անբիծ կենցաղի, հրեշտակային անմեղութեան, անյիշաչար սրտի, վեհ հոգւոյ եւ ջերմեռանդ կրօնասիրութեան տիպար մը կը ներկայէ, թարգմանած է ի Գերմաներէնէ հանգուցեալ Գաբրիել էֆ. Գրասէրեան։—կը վաճառի ի գին 100 փարայի Ջրաւաճառ Պօղոս և Յակոբ ազաներու խանութը։ 6—10

# ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԴՈՐԵԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

## ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԵԹԵՐՍԲՈՒՐԳ, 26 Մայիս—Նովոյէ Վրէմա կը ծանուցանէ թէ Սեւ Ծովու մէջ նոր նաւահանգիստ մը կազմելու խնդիրը վերջնապէս որոշուած է։ Նոր նաւահանգիստը պիտի լինի Թէոդոսիա։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 26—Արեւելեան Եկեղեցւոյ Պենտեկոստէի տօնին առթիւ, Ալեքսանդր Թագաւոր, իւր մայր և խնամակալք ներկայ պիտի գտնուին Եփրեմ Օպրենովիչի հարիւրամեկի հանդիսին որ մեծ շքով պիտի տօնուի ի Շապաց։

ՓՈՇՏԱՄ, 26—Վիլհէլմ Կայսր իւր քեռայրին՝ Սաքս Մայնինկէնի գահաժառանգին հետ կառքով պտոյտ մ'ըրաւ։ Զին խրոչեցաւ։ Կայսրը կառքէն ցատքած պահուն վար ինկաւ, աջ թեւին վրայ, բայց չվնասուեցաւ։ Ուրիշ կառքով մը շարունակեց շրջագայութիւնը։

ԱԹԷՆՔ, 26—Նախարարապետ Գ. Թրիգուբիս Երեսփոխանաց ժողովոյն մատոյց օրինագիծ մը, 35 միլիոն ֆրանք գրամագլխով և պետական նպաստով հելլենական շոգենաւային նոր ընկերութիւն մը կազմելու համար։ Հելլենական գլխաւոր պանքաներն այժ պիտի տան ընկերութեան։ Գ. Թրիգուբիս յարեց թէ խիստ մեծ կարեւորութիւն ունեցող ձեռնարկ մըն է այդ հելլէն վաճառականութեան զարգացմանը համար։

ԱԿՐԱՄ (Խրուաթիոյ մայրաքաղաք), 26—Ակրամի Լրագիրը Սլաւական ծանուցեալ Համաժողովոյ գումարման վրայ խօսելով, սա տեսութիւնը կը պաշտպանէ թէ Ռուսիա ոչ ազգութեանց գրական միութեան խնդիրը ձեռք առնելով, միմիայն իւր քաղաքական շահերն առաջ քշելու հետամուտ է։ «Ռուսիա իրաւունք չունի Սլաւաց խնամական բարգաւաճման պաշտպան հանդիսանալու, որովհետեւ Ռուսիոյ մէջ իսկ միւս պատ ազգութիւնք չահուց ունէ համերաշխութիւն չունին Ռուսիոյ հետ։»

# ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱՂԱՔԻՈՑ ԳՈՐՍԱ

Ղ—ԹԹԻ, 15 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՖՈՒՆԱՆԱԿԱՊՐՈՍ

| | | |
|---|---|---|
| 3 տոկ. Լենարտի վրայ (Պանքայի) | ..... | 109 3/4 |
| 3 » » » (Ֆրանֆորտ) | ..... | 109 1/2 |
| 3 » Բարիզի » (պանքայի) | ..... | 22 97 1/2 |
| 3 » » » (Ֆրանֆորտ) | ..... | 23 5 |

Օսմանեան Բանսպիտի

| | | |
|---|---|---|
| Նոր Երեսնեայ դոյզ. (Մեծագ. 11. Ռէալի) | | 20 37 |
| Պարզագոյն դոյզ. Հլեն վերջը | » | 20 37 |
| Բերքայի մէջ | » | — — |
| Առաջուան բաշխուածքներ | » | 20 37 |
| Կենս. տոմս | » | 20 38 |

ՍՈՓԹԱՊՐԱՅԻ ՏՈՒԳԻԼ

| | | |
|---|---|---|
| Նոր Երեսնեայ | | 59 15 |
| Ա. առաջուան | | 59 20 |
| Կենս. տոմս | | 59 20 |

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐՏԱՔԻՆՈՅ

| | | |
|---|---|---|
| Ծանրատարութիւն | Ա. Ռէալ | — — |
| » | Բ. » | — — |
| » | Գ. » | 20 39 |

ՊԱՖԵՆՏԱՄԱՓ

| | | |
|---|---|---|
| Սովորական թիւերով | Ռէալ Լիր | 4 38 |
| Բրնտի թիւերով | Ռոմ. » | 9 36 |
| Դանդ. ոչ Գանու | » » | 7 21 |
| Սոս. Շանսի էվլոնոյ | » » | 5 |
| Բուսիլի երկաթուղի | Ֆր. | 77 3/8 |
| Թրամուէյ | » » | 488 |
| Բոսֆորոսի Լաւրիսոն | Գ. կ. | 137 |

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԱՆ

| | | |
|---|---|---|
| Օսմանեան ոսկի | դրշ. | 100 |
| 20 ֆրանքոց | » | 57 32 |
| Անգլիական ոսկի | » | 110 18 |
| Մարք (գերմանական ոսկի) | » | 107 36 |
| Իմպերիալ | » | 91 |
| Բրնտի | » | 51 20 |
| Բուլգարական թղթադրամ | » | — — |
| » արծաթ | » | 76 30 |
| Մէջ. արծաթ (մարք) | » | 168 12 |
| Վէնցոց | » | 103 20 |
| Լինգոց | » | 108 20 |
| Մէթալիք | » | 100 |
| Թուֆէյլի | » | 11 5 |

# ԲՈՂՈՔ Ի ՖԱՆԱՐԱՒԻ

Ո՛վ Բաղեկդոն՝ զոր տարփոդի պէս գրկած Մովսէն փրփրած շրթունքներով կը պագնէ,

Դաշտերուդ մէջ՝ ժպտին ծաղկունք իբարու

Հիւրիւներուն պէս զոր քերդողն ե-բրագ . . . .

Կապոյտ երկինքդ յատիչտակէ զմիտս ի ցնորՑալիդ՝ Արև լիարուան ոսկիս կը ցանէ.

Քո հոտաւէտ մարգաց վրայէն Թեւածող

Օդն անուշակ զարիւնն ի բոց կը վառէ։

Ի՜նչ հանոյք քո չուազոց բաւղին մէջ անել

Թափառելով մորմենիներ փրցընել՝

Եւ պատահիլ ծաղկի ժպտի մ'ի խորշ ինչ . . .

Բայց ի՜նչ պագ ջուր, Տէ՛ր Աստուած, յայս ըզմայլման . . .

Այդ երկնքին տակ՝ այդ չքնաղ դրախտից մէջ

Երկու պարան նաւեր են նա՛ստ կը խաղան։

13 Մայիս Թ. Թ.

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

# Բ Ա Ռ Ա Ր Ա Ն

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ՀԱՅ ԱՇԽԱՐՀԻԿ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Գ. ԳԱՂՏԱՏԵԱՆ

Այն ընդարձակ բառարան որոյ Թերթերուն հրատարակումը կը ծանուցանենք հետզհետէ, կը շարունակուի կանոնաւորապես և գրեթէ կէսը տպագրուած է։

Ինչպէս արդէն ծանուցինք, բաժանորդագրութիւն մը բացուած է, մէն մի օրինակը 20 ֆրանքի, որուն կը մասնակցին ամէն կողմանէ և որուն ցանկը կը հրատարակենք Աշխարհի մէջ։

Այն ճոխ գործ որ կը պարունակէ բոլոր բառերէն զատ, գիտական, արուեստական, և. և., ֆրանսերէնի բոլոր ոճերն և ասացուածներն իրենց Թարգմանութիւնը, բառերու այլ և այլ առումներն իրենց համապատասխան նշանակութիւնը, շատ մ'օրինակներով բացատրելով նոցա կանոնաւոր նշանակութիւններն, ի հարկին գնելով Թուրքերէն նշանակութիւններն ևս, շատ կարեւոր աշխատասիրութիւն մ'է որ մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ մեր արդի գրականութեան։

Բազմաչափ հեղինակը մեծ խնամք ունեցած է ֆրանսերէն բառերուն դիմաց գնել հայերէն բուն համանշանակ չգտնուածները չենելով ինքնին և գտնուածները ճշդելով ըստ մեծի մասին, որով մեծ դիւրութիւն կ'ընծայէ Թարգմանութեանց համար, և իւր գործը անհրաժեշտ կը կացուցանէ թէ՛ ֆրանսերէնի գիտցողներուն և թէ՛ ուսանողներուն առհասարակ։

Որովհետեւ քիչ առնէն բաժանորդագրութիւնը պիտի փակուի և գործոյն գինը պիտի լինի 30 ֆրանք, կը յորդորենք մեր ազգայիններն որ փութան օգուտ քաղել առիթէն և տէր լինիլ այսչափ կարեւոր գործի մը որ այնքան ընդարձակութեանն ու ճոխութեանն հետ համեմատապէս շատ դիւրագնի լինելու առաւելութիւնն ևս ունի։

Բաժանորդագրութիւնք կ'ընդունուին ի գրասենեակ լրագրոյս։

Հրատարակուեցաւ 3ԿՐԴ ԹԵՐԹՆ որ կը հասնի մինչեւ Infinité բառը։

# ՎՈՍՓՈՐԷՆ Ց'ԱԴՐԻԱԿԱՆ

Թ—ՆԹԻ, 4 Մայիս, ուրբաթ

Առաւօտ կանուխ արեւին հետ, Թ—ՆԹԻ կը մտնէ ի Բիրէ, հանդարտ ծովախորշ մը Էմիրկէնի ծովախորշին կրկին մեծութեամբ գրեթէ։ Փէրշենները ու նաւաստիները կը յարձակին շոգենաւին վրայ,

—Աթինա՛, Ակրօքոլի՛ս, գոչելով։

Այս կոչերը ինձ կը յիշեցնեն թէ «դասական երկիրը» կը պարզուի մեր աչքերուն առջեւ։ քիչ մը եւս ու ահա «այդ պատմական հողին» վրայ ենք—ինչպէս կ'ըսեն դասականները, իբր թէ աշխարհիս ամէն հող ու պատմական չըլլար։

Այդ դասական աւանդութիւնները կը պահանջեն որ գրող մը երբ մտնէ Աթինայի անմիջապէս բացագանչէ։ «Ողջո՞յն քեզ, ո՛ Ելլադայ, փառապանծ հայրենիք դու Հոմերի, Սոկրատէսի» ելն ելն։ Եւ այս բացագանչութեան, պէտք է ճակատը ձեռքերուն մէջ առնուլ, քանի մը բոպէ մելամաղձիկ մնալ, խորասուզուիլ խորին խոհերու մէջ, աչքերուն առջեւէն կը սահին կ'անցնին «ստուերք դարուց անցելոց»։ «Այո՛, իրենք են, Ագամեմնոնն ու Աքիլլէս, Ալկիպիադէսն ու Միլդիատիս»։ Եւ երբ կը գործադրուին «բարձր գրականութեան» այս աւանդական օրէնքներն, այն ատեն պէտք է սթափիլ, ցնցուիլ, նաւակ մտնել։

Բայց այս «գերադրական օրէնքներ» դասականներու համար են, գրբաբաբեաններու համար են։ ինձ պէս խեղճ աշխարհաբարեաններու ներելի չէ— և կարող ալ չենք— «բարձրանալ անդր ի բարձունս Պառնասայ»— ինչպէս պերճօրէն կը գրէր Լամմանուէլ էֆէնտի Եսայեան։

—Ակրօքոլի՛ս, Ակրօքոլի՛ս, կը լսուի ամէն կողմ։

Յոյն նաւավար մը որ թրքերէն գիտէ դիս կ'առնէ իր նաւակը և կ'ելլենք ցամաք։

—Ակրօքոլի՛ս, Ակրօքոլի՛ս, ուրիշ բան չը լսուիր ցամաքին վրայ։

Առաջնորդ-նաւավարը քանի մը հայհոյութիւններով կը պատասխանէ մաքսաւորի հարցումներուն, և դուրս կ'ելլենք մաքսէն։ բարակ անձրեւն սկսած է և հեւ ի հեւ կը վազենք ի թիմատուն, ուր երբ կը հասնինք տակաւին անոր փակ ըլլալը կ'իմանանք։ Շոգենաւի մէջ եղողներու համար առտու իրիկուն չկայ, այլ միայն գիշեր։ Մինչ արեւը կը բարձրանայ, մենք կը կարծենք թէ կէս օր է արդէն, և սակայն քաղաքներ դեռ քունի մէջ են։

Կը դառնանք ետ, կ'երթանք երկաթուղիի կայարան, կառախումբը կը մեկնի, կը մնանք բացը, կ'սկսիմ քաղաքը պարտիզ ոտքով։

Դեչ չէ Բիրէ։ երկայն ծովափ մը, բաւական մաքուր փողոցներ որք լայն կը սեպուին, շնորհքով խանութներ ու տուներ, և ամէն մէկ քայլիդ ազատօտ կեղտոտ մարդեր։

Կը վերադառնանք ի կայարան։

—Ակրօքոլի՛ս, Ակրօքոլի՛ս։ ուրիշ ձայն չենք լսեր։

Կառախումբը կը մեկնի։ կ'անցնինք ընդարձակ դաշտի մը մէջէն, ձիթենիներու անտառակներ ամէն կողմ։ Արդեօք այս է «պանծալին այն ձիթաստան» զոր նկարագրելով այնքան զմեզ ճանձրացուցին հին ու նոր դրագէտք և բանաստեղծք։ Այդչափ դլխի ցաւ չէր արժեր։

Կառախումբը կանգ կ'առնու։ կը լսենք։

—Ակրօքոլի՛ս, Ակրօքոլի՛ս։

Ու առաջնորդս խրոխտաբար կ'ըսէ։

—Ֆի՜ւ՛-ռ, էֆէնտի, ֆ-ւէ-ռ։

Ուսերս կը թօթուեմ, դաշտի մը մէջ փոքրիկ կայարան մը, ի՞նչ ընեմ։ Խեղճ նաւավարը չըմբռներ թէ ինչո՞ւ չեմ զարմանար, վակոնին մէջի Յոյները երեսս կը նային, չզարմանալուս ապշած են։ Կարծեմ առաջին անգամ կը տեսնեն օտարական մը որ անտարբեր է ի լուր Ֆալէռմոյի։ Բոպէ մը երկիւղ ունեցայ թէ արդեօք գլխուս փոքձա՞նք պիտի բերեն այդ Յոյներ որոց հայրենասիրութիւնը կը վիրաւորէ օտարական անտարբերութիւնը։ Կարծեմ մէջերնին խորհուրդ կ'ընեն և կը վճռեն թէ՝ -ֆ՜ռ- (այսինքն ես) կարդալ գրել չգիտցող մէկն է։ Բայց ազիւութիւնը մեղմացուցիչ պարագայ մը չհամարուիր։ Յոյները կը պահանջեն որ ամէն ոք զարմանայ ի լուր Ֆալէռմոյի և Ակրօքոլիսի, մինչեւ իսկ թէ այդ անունները կեանքին մէջ լսած ալ չըլլայ։

Ֆալէռմոյէ կը մեկնինք, Յոյները կը դրաւեն վակոններու պատուհանները։ հիացած, սքանչացած կը նային։

—Էֆէնտի, Ակրօքո՛լիս, կ'ըսէ նաւավարը։

—Ի՞նչ ընեմ։

Մարդը երեսը խաչ հանելու փորձութիւնը կ'ունենայ։ Աթինայէն Բիրէ երթեւեկող Յոյներն օրը մի քանի անգամ կ'արժանանան Ակրոքոլիսը տեսնելու, և ամէն անգամ ալ իբր նոր բան մը մատնանիշ իրարու ցոյց կուտան զայն։

Կը հասնինք կայարան։

—Ակրոքո՛լիս, Ակրոքոլի՛ս։

Դուրս կ'ելլենք վակոնէն, և առաջնորդս կ'ըսէ։

—Էֆէնտի, հիմա էն առաջ Ակրոքոլիս պիտի երթանք։

Ալ չկրցի զսպել համբերութիւնս։

—Ձեզի ըլլայ Ակրոքոլիսիդ, ըսի։ Մարդի՛կ, դուք ուրիշ բան չունի՞ք, Ակրոքոլիս մը աւեր անցեր էք։ Չեմ ուզեր Ակրոքոլիսն երթալ։

—Իրա՞ւ կ'ըսես, կը հարցնէ ապշած նաւավարը։

—Իրաւ կ'ըսեմ։ քաղաքը պար տնինք։

Մարդն այս անգամ իրաւ խաչ կը հանէ։

—Երթանք, կ'ըսէ։

Կ'առաջնորդէ ինձ փոքրիկ բլրակի մը վրայ, աւերակներ կան։

—Ի՞նչ է այս։

—Դու պատքա Ակրոքոլիս։—Այս ուրիշ Ակրոքոլիս, կ'ըսէ։

Իրաւ խնդալս չեմ կրնար բռնելի։ Հին չենք մը, այսինքն աւերակ մը, դեղնած մարմարէ սիւներ, չեմ ուզեր աւերակին մէջ մտնել, կը փախեմ որ կը փչի։

—Մի՛ վախնար, էֆէնտի՛, կ'ըսէ նաւավարը, միլիոն տարի է այդ չենք կայ, աշխարհիս մինչեւ վերջն ալ պիտի մնայ։

Կը յիշեմ թէ այս չենքը պատկերներու մէջ տեսած եմ։ հաւանօրէն շատ երեւելի բան մը ըլլալու է, քանի որ աշխարհ համբէն այսպէս ըսած է։ բայց ես բան մը չեմ հասկընար։

Մէկ երկու ժամ ունիմ, ինչո՞ւ հընութիւններու առջեւ ժամանակ կորսընցնել։ միթէ ժամանակից Յոյները չե՞ն արժեր իրենց նախորդները կամ աւելի եւս, չե՞ն անոնցմէ գեղեցիկ։ Ագամեմնոնէն ու Աքիլլեսէն շատ աւելի մեծ գիւցազներ չունի՞ն։ Բայց մենք Հայերս կը նմանինք անոր որ մոմիա մը առնելով ամբողջ կեանքը կ'անցնէ այդ մոմիային վրայ բարձրանալով, իբր թէ նոր կեանքը հրապոյր չունենայ և մեզ պէտք չըլլայ։ Արիստոտէլ ու Մովսէս, Ագամ եւա և Ոսկերերան, եղնիկ ու չեմ գիտեր ուրիշ ինչ, մեր կեանքն ատոնց կը նուիրենք։ Մերութեան կեանքով մաշած ու սպառած առողջութեան չունչով կ'ուզենք զօրացնել մեր նոր սերունդը։ Նոր Յունաստանը չենք ուզեր ուսումնասիրել, ու հինցած, անօգուտ, մեզ անպէտ Յունաստանը կ'ուզենք մեզ սքանչացումի առարկայ ընել։

Աթինայի փողոցները գաղտիար մը պիտի տան նոր Յոյն ժողովրդի մասին։ Բսած են թէ ժողովրդի մը վարքն ու բարքը, գաղափարներն ու ըղձացումներն իր փողոցներուն մէջ կ'երեւին, ըսողն ալ չսխալիր։

Պարտելով Աթինայի փողոցները կարելի է տեսնել որ ժողովուրդը սթափած բայց նոր սթափած է, երկարիմբափէ աչքերը կէս խուփ, կէս բաց են։ Մէկ միւս կողմէն կը վանէ փտութիւն, կողմէ թարմութիւն կ'առնէ։ Փողոցներու մէկ մասը դեռ ազատօտ ու գարշահոտ է, ուրիշ մաս մը բաւական լաւ է։ Սիրուն չենքեր կառուցուած են ու կը կառուցուին, բայց փողոցները, նոյն իսկ բաւական լայն ու լաւ եղածները ասիական աւանդութիւն կը պահեն, շնորհիւ փայտերու։ դեռ լաւ քարայատակներ չկան։ կը քալենք տղմի մէջ, վան զի առաւօտը քիչ մը անձրեւ եկած է։ յետոյ փոշին զմեզ կը կուրցնէ։

Սակայն երբ կը մտնենք այն պուլվարն որու գլուխը կանգնած է արքայական պալատը, հաճոյք կ'զգանք։

Այդ պալատ զինուորանոցի երեւոյթն ունի աւելի քան պերճայուք բնակարանի։ Պալատի բոլորտիքէն կը բղխին երկայն փողոցներ, բաւական լայն պուլվարներով։ Ծառերը որք կը զարդարեն այդ պուլվարներ դեռ ապուշ են, բայց ապագայ կը խոստանան, նման իրենց տէրերուն։

Շէնքերը բարձր չեն բայց ճաշակով չինուած։ ընդհանուր քաղքին վրայ գուարթութիւն կայ, զուարթատեսիլ են շէնքերը, աշխուժագէմ են բնակիչները։

Հանրային շէնքերն իրենց գեղարուեստական դիրքով մարդուս աչքերը կը գրաւեն։ կը մտնեմ թանգարաններն, արագ արագ նայելով կ'անցնիմ։ Այդ թանգարաններու մէջ ամփոփուած են հնութեան պատմութիւնները։

Արձանները դիտած ժամանակս կ'ուզեմ նաեւ օգտակար ըլլալ մեր ընթերցողներուն, կամ՝ ճիշդն ըսելով «ընտանեաց հայր եղող առաքինիներուն», ազգարարութիւն մը ընելով անոնց։ Այդ ազգարարութիւնն է թէ երբ հանդերձ ընտանիքով Աթինա գան իրենց աղջիկներն ու մատաղ տղաքները ձգեն թանգարաններու դուռը, և իրենք մեծերը միայն ներս մտնեն։

Հին արձանագործներն այնպէս չինած են իրենց արձաններն ինչպէս բնութիւնը կազմած է մարդը։ այդ ապիրատներն և ոչ իսկ «պարկեշտութեան շղարշը» նեցած են շատ մը արձաններու վրայ։ պէտք չէ որ աղջիկներն ու տղաքները տեսնեն այնպիսի արձաններ որոց նմանը ո՛չ տեսած են բնութեան մէջ և ոչ ալ տեսնելիք ունին։

Զգուշութիւն նաեւ այդ արձաններու լուսանկարներու համար։

Գիտէ՛ք, դուռ է բաց դռան աղջիկներ կան, դղրդ ըլլալու է։

Փոքրին մէջ բաւական դեղեցիկ վերջ լաւ տպաւորութեան մը ներքեւ քաղքէն դուրս կ'ելլեմ շոգենաւ երթալու։

Փոքրը տակաւին չենք ձգած բոլորովին։ Առաջնորդս կանգ առած վերջին ֆանք մը կ'ընէ։

—Էֆէնտի՛, Ակրո...

Բայց խօսքը բերանը կը մնայ, բարկութեան ազդակէս։

Եւ կը մեկնիմ Աթինայէն առանց տեսած ըլլալու Ակրոքոլիսը։—Ներէ՛, ո՛ Գուրգէն, ներէ։

Ժամը երրորդական մէկ թաւշեմայ կ'ելլէ։ Ալ մինչեւ կիրակի ուրիշ ոչինչ ունինք ընելու։ ծովել, ըզուարթ ըլլալ, զբօսնուլ։

Ու երբ մեղմիկ հովը կը փչէ և կը խօսակցինք ու կ'զբօսնուինք, կը նայիմ ժամացոյցը։

—Ա՜հ, հիմա վարը, Պոլիս, մեր բարեկամներն Ազգային ժողով դումարած են, կը վիճին ներքին կանոնագրի վրայ։ Չեմ ցաւիր որ մէջերնին չեմ։ Միայն սարսափով կը մտածեմ թէ քանի՞ քանի երեսփոխանական աբուանդներ պիտի յաջողեն իրարու մինչեւ որ ունենանք ներքին կանոնագիրը։

Եւ երբ առարտի այդ կանոնագիրը, մեր յաջողներ պիտի հասնի՞ն մեր արդի լեզուն։

Շոգենաւին մէջ մի քանի ուղեւորներ ենք։ միայն կային երկու կիներ որոց մին եւս Բիրէ։ կիներու պակասն զգալի է շոգենաւի մէջ, անանց չնորհիւ է որ ոչ ոք քաղաքականութեան վրայ կը խօսի։ առանց անանց ոչ ծոխ ոչ հովը հրապոյր ունին... շոգենաւի մէջ։ Բիրէ մեզ ղրկեց երկու իտալուհիներ, մին Մարիէթթա, հազիւ քսան քսաներկու տարեկան, սիրուն, բայց իտալացի Հաքոմոյի մը նման միւսը Գաւորինա, ուրիշ բան է, աչքերուն մէջ կրակ կայ, ճակատը գրաւիչ է, հասակն երկայն ու նուրբ։

Ճարահատ առաւօտ ծովը քիչ մը կը ծածանի, երկու երեք ժամ փոքր ինչ նեղութիւն կ'զգանք։ Յետոյ խաղաղութիւնն ու հանդարտութիւնը կը տիրեն։ Ամենքս վերն ենք։

Ժամերը կ'անցնին, գիշերը կուգայ, կիրակին կը լուսնայ, կիրակին վերջանալու մօտ է։ Իրիկուան դէմ Պրինտիզիի առջեւ ենք։

Իտալական առաջին քաղաքն է։ Եւրոպայի ծովային սահմանագլուխ մը։ գեղեցիկ նաւահանգիստ մը որ պարտէզներու մէջ է։ պարտէզ աստի, պարտէզ անտի, Թ—ՆԹԻ կը յառաջանայ պարտէզներու մէջէն։

Երկու երեք ժամ ունինք։ նաւավար մը մեզ առաջնորդ է։ Քարափէն կ'անցնինք և կը մտնենք փողոց մը։ Կարիպայտիի հրապարակը, Բ—ՆԹԻ Կ—ՐԷԴ—ՆԷ, կը կոչէ նաւավարը խրոխտ չեշտով, և խրոխտ ըլլալու ալ իրաւունք ունի իր փողոցին համար։ Երկու կողմէն լայն մայթերով փողոց մը, բոլորովին քարայատակ, երկայն երկայն։ կ'երթանք ու կ'երթանք, այդ փողոց չվերջանար կարծես։ մինչեւ երկաթուղիի կայարանը կ'ընթանանք, հոն է թղթատունն ուր նամակ պէտք է ձգել։

Օրը կիրակի է, զինուորական երաժշտութիւնը կը հնչէ հրապարակին վրայ, ժողովուրդն ամբողջապէս ոտքի վրայ է։ իրեն քաղաքացիքը, զգեստներն, ամէն ինչ կ'ըսէ թէ խեղճ երկրի մը մէջ ենք։ Եւ սակայն տուներն ու շէնքերը գէշ չեն։

Ոգորմելի զինուորներ կը տեսնենք, նիհար, փոխ փոքրիկ արարածներ, սուրերնին կախած կը ճեմին։ բայց սուրերնին իրենցմէ աւելի մեծ են։

Ժողովրդին ազգատութեան, զինուորին խեղճութեան հանգէպ հակապատկեր մը կը կազմէ իտալացի քահանան։ Ուր որ այլս կը դարձնեմ քահանայ մը դէմս կ'ելլէ։ մաքուր հագուած, լաւ հասակով, լուրջ մարմնով, գեր չափաւոր, առողջ չափազանց, անհոգ, երջանկաբար կը ճեմի։ ժողովուրդն իրեն համար կ'աշխատի։

Եւ ըսել թէ կաթոլիկ եկեղեցին Իտալիոյ մէջ գերի է, իբր թէ գերի ըլլար։ եթէ գերութեան մէջ այսպէս են, ուրեմն պիտի պարթէին ազատութեան մէջ։

Երբ շոգենաւ կը վերադառնամ կը տեսնեմ քարտիին մօտ ահռելի բան մը, շոգենաւ մըն է, Անգղիայէն Հնդկաստան երթեւեկող շոգենաւ մը, այն շոգենաւերէ մին որ զարմացումի կը դրաւէ։ դժբաղդաբար գիշեր է, այս ժամուն մէջը մտնելու պարտելու հրաման չ'կայ։ այդ շոգենաւ տեսնելը Պրինտիզին ու քանի մը ուրիշ Պրինտիզիներ տեսնելէ շատ աւելի արժէք ունի։ Դուրսէն միայն կը տեսնենք եւ լեկտրական լոյսով լուսաւորուած այդ պալատ-շոգենաւը։

Թ—ՆԹԻ կը սուլէ։ մեկնինք։ Վաղը Պարի ենք։

ԱՐՓԻԱՐ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ Աբիկեան էֆէնտի յորինած Օսմանիէէն բառարանին 69ՐԴ տետրն Ն—ԸԼ բառը։

## ԴՈՒՐՄԱՆՈՒՄԻՆ ԿԼԷՅԻՆՃԻԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Գաղտաւոր ազգային մը որ ցարդ ձրիաբար դարմանած է բազմաթիւ անձեր, որք կէյինճիքի հիւանդութեամբ իրեն դիմած էին՝ և իր գեղերէն բոլորովին ապաքինած են, ամէն կողմէ արտայայտեալ փափաքանաց համաձայն՝ Ղալաթիա Բէնչլէնպիհ Բազար Զինճիրլի Խանի վերի յարկը թիւ 11 սենեակն յատկացուցած է իրեն, ուր պիտի ընդունի և դարմանէ կէյինճիկ բանուոց հիւանդները։

Ազգականները ձրիաբար պիտի դարմանուին։ 478 2—15

ԱԳԱՐԻՆ ՄՈՍԻՒ ՀԱՅԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Նշանաւոր Ազգ և Գեղ.

Կը յայտնի որ գրաւոնական գիրքերու կարգ չեմ փարեր ընել, այլ հանանգի ուրիշներու փոքրերուն և այն բրչոյց որոց պաշտամունքի փարել զարմ մեր հիանդանոցաց մէջ։ Կը յայտարարեմ որ ձեր Մարիա ։ ամ իւրի, իր այդ վիճակին մէջ գիրքս խնամելով և մարուելով, կը համագասանի այն յարգանքանց զոր տարուանական գիրքերուն ի վարուց անոր հաշակած է, մանաւորապէս այս յաջող դարաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՍԼՈՅԵԱՆ ՓԱՇԱ

Թիմիկ Վ.Հ.Ս. Սանթանի

## ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՆԱՒԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՌԵՏՈՒՐԻ

Նարթեուան երթեւեկութիւնը

| Օր | Մայիս | Ժամ. Ր.Ա. | Երթալու տեղը | Յուղարկա |
|---|---|---|---|---|
| Ուր. | 14 26 | 2 եր. | Օտեսա | Ազոֆ |
| Գշ. | 15 27 | 5 եր. | Ակերմանիա | Գուրիա |
| Գշ. | 16 28 | 10 առ. | Ոդեսայու | Գուրիա |
| Գշ. | 16 28 | 10 առ. | Սեվաստոպոլ | Օրեկ |

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Գարծակալութիւնն Ռուսական ընկերութեան ի Բիրէճ Գարու։ 136

# ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷՐԻՆ

Ասաքիրի Շահանէլ վիրիմէք իւզրէ միապատ օլունճաղ օլան եօզուրքն պէշէր գրլէսի իքի զուրուշա թալիպի էօհանէսինէ օլուպ մայրսէն ան պէշինճի չարշէնպէհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնիւ եիւզէ պէշ թէնզիլթը իքրա օլունճաղընան թալիպ օլանլարքն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմէթ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

14 մայիս 1890 452

Նո. 3 1—2

# ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՖԷՐԻՆ

Ֆիրուսխթ օլունճաղը էվվէլճէ իլան գրլբնան եիւզ պին քիլո գալքն քէվէկին էմանը լիրա եիւզ զուրուշան նագտէն վէ փէշինէն վիրիմէք իւզրէ պէշէր գրլէսի տոգուզ փարա եա միշիէրիսի էօհտէսինէ օլուպ մայրսէն ան ալթընճը կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինէն իշթիրայա թալիպ օլանլարքն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմէթ տայիրէսինէ կէլ

# ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

**ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԻԿԵԱՆԹԱՅԼ**

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 6.515.542
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 2.085,347

**ՆՈՐԹՀՐԸՆ ԷՃՈՒՐԸ ԵՎ**

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,581,000
ՀԱՍՈՅԹ 1888 ՏԱՐԻՈՅ 967,900

Ընկերութիւնս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած զբաղական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած ՀԱՏՈՒՑԱՆ 17,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

# ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500.000 — **ՄԱՐԻԹԱՅՄ.** — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 102,345

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ջոգենաւոց և առագաստանաւոց մէջի ապրանքներն և դրամադրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Զալաթիա Գումիսիոն խանի անկի նն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Պոլսոյ Վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց

---

# ԼԱ ՌՈՒԱՆԷԶ
## LA ROUENNAISE

**ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ**

**ՀԻՄՆԵԱԼ Ի 1837**

Կեդրոնատեղի՝ 18, Ռէն-Մառք փողոց, Բարիզ

Դրամագլուխ, 4.000.000, Վճարեալ Ղամանեան իբր 30.000.000

Աւելի ընդարձակ ապահովութիւններ հասնելու համար դիմել ի գրասենեակս ընդհանուր գործակալութեան, Զալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Դիր 2, Ֆէրէմեան խան, Գործակալի Պանդ սենեակ դիմաց։

Ընդհանուր գործակալք բոլոր Թուրքիոյ և Եգիպտոսի
ՍԻՄՈՆ ՖՈՒՍՏԵՐԼԻՆԳ և ԸՆԿ.

166

---

# ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՈՏԱԼԷՏ ՆԻՒԹԵՐ

ՓՐԱՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, 117, ՆԻՒ ՊՈՆՏ ՍՏՐ. ԼՈՆՏՈՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ

ԼԻ ԺՈՒԱՅՈ ՏԷ ԼԱ ԳՈՒԻՈՆ, Նոր արքունական հոտ
ՖՐԱՊԷ ԷՏԷԼ ՊԼԱՍԱՐՍ, վարդի խնձորենոյ ծաղիկք
ՉԱՐԻՆԱ, Ռուսական գոգանոյշ հոտ
ՀՈՒԱՅԻ ԼԻԼԱՔ, մեղմակ եղիւանի
ԳԱՐԻԼՈՒՍԻՍ, Նարկիս
ԲԱՅՍՈ ՎԱԼԼԷԻ, հնչաստղիր
ԱՍՏՈՒՍԻԼ, ՕՐԻՔԻԴԱ, ՉԻՐ, ՀԷՆ
ՀՈՒԱՅՏ ԼԻԼԻԹՐՈՒ
ԷՍ. ՊՈՒԷԼ
ՀՈՒԹԻ ԳԼԸՊ
ՕՐՈՒԹՆԱՔՈՒ
ՎԻՊԷԼ
ԻԼԱՆՆԻԼԱՆ
ՄԻԼՖԼԷՍՍ
ՀԵՐՄԱԿ ՎԱՐԴ ԵՎԸ.

«Փրկագ Լրէ Պլասմանի սարթիւ. Լանտանի Քաւորդ լրագիրը կ'ըսէ. «Կիպարակին ամէնէն նորելուկ հոտերէն գերազանց կը համարուին Փրագ Լրէ Պլասմանը. Լանտանի Քաւորդ ընկերութիւնն։ Այս նախնի թարգի մեծամեծ թիւեր ուղղոց չիչերու մէջ։ Միւս բոլոր տեսակներէն կենդը կնգան։

ԼԱՎԱՆՏԷՐ ՍԱՊՈՆ, անգլիական ապրեր լաւանատոյով — «Վայելչագոյն նորելուկ արգասաւորի անգանի հոտեր. Լանտանի գերբնակ/ի անուշանոտութիւն։ Եթէ չիչը մեկ քանի վայրկ՝ ան բաց թողուս, ուրանգանկին ոգը կ'սմբրուի և կը զրկան։ Ամենեւ գիրան Լանտանի «Էրիկանց Լրատուներ։ Գերազանց պայմանն մին և ինդիմ գլխու չուտերու. հարցուրի եղեր։ Այս նոր նախնի թարգ մեծ ձեւով թիլներ ունենալ կանաչ, շագանակ մէջ։ Միւս բոլոր տեսակներ կենդը կենդ։

Մեծարգանակ և փափուկ ունակ կը վաճառուի Թ. ԵՐԻՍ և Հարկիրիոյ Ներկայացուցիչներ ամէն տեղ։ Մ. ԷՍՊՈՒՆԵՆՏ ՊԱՇՏԻԱՆԱՆ Ընդհանրական Լենդ Հանուր մեծարանց, Պալատաս. պարհանաց Ներքեւ գրուն կայարան Իրամանելիոյ։ 9 և 67 — 70

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՌ

Եբրիթ-եկ. Անգլիոյ, կ. Գուլոյ և Օրեսոյի միջև.

**ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐՊԻԷՍԻ**

| Անուանք | Թիւ | Անուանք | Թիւ | Անուանք | Թիւ |
|---|---|---|---|---|---|
| Աշպանս | 2000 | Թիւմիրկս | 1600 | Բալերմ | 3200 |
| Անտէլս | 5000 | Կայիրէս | 5500 | Բանանիր | 1700 |
| Ասպլյս | 5500 | Սիկանս | 2200 | Բլաքի | 1500 |
| Ռիկս | 1300 | Կրաս | 1000 | Բոլս | 1000 |
| Արիսագս | 4000 | Կրանս | 2200 | Գուլիգս | 2800 |
| Պասանս | 8000 | Հիրս | 2000 | Դիալիթ | 4400 |
| Պորտարիս | 2200 | Հիտանլիգ | 8000 | Լիանլիգս | 3200 |
| Պրամ | 2000 | Հիտաս | 7000 | Բոլս | 8000 |
| Պրիթիալ | 8800 | Հանգիր | 1200 | Բանս | 3800 |
| Դէլլս | 26 0 | Ամակս | 1000 | Սարբրիս | 3500 |
| Դարիս | 2500 | Ճիանս | 2300 | Սարլեան | 4000 |
| Դանս | 2100 | Գիլս | 2000 | Սանդիանս | 8200 |
| Դարգ | 2000 | Գարլիանս | 4200 | Սարգիս | 2000 |
| Դանս | 2700 | Գանս | 2200 | Սիլիս | 2000 |
| Զիրանս | 1000 | Լէս | 2000 | Սարգնանս | 400 |
| Գրիս | 4200 | Լիրանիս | 4500 | Թ. Ուիլիրան | 2000 |
| Գոլորանս | 8100 | Լիրմանս | 3000 | Թանս | 1200 |
| Տիգս | 2500 | Մարս | 1100 | Թարիս | 2800 |
| Տամիս | 1800 | Մարէնգս | 4300 | Թարրիս | 900 |
| Տաս | 4100 | Մարգիլլս | 6500 | Թարգիս | 5000 |
| Տրաս | 2400 | Միս | 2000 | Վալիանս | 5000 |
| Տարիանս | 1100 | Մանրիս | 3100 | Անս | 3600 |
| Լյուսրանս | 3000 | Նիլս | 2000 | Զիգրա | 1000 |
| Լանգիրիս | 3200 | Որլանս | 5000 | Տիմարիս | 200 |
| Լարանս | 2600 | Սիգիլլ | 5000 | Հրանս | 200 |
| Մարգան | 800 | Դրանս | 4200 | Զիրս | 140 |
| Ֆիս | 1700 | Գրգս | 2000 | Մարրիթ | 120 |
| Լիմիրլի Մեծարգ | | | | | 8000 |
| Բրրիսի Մեծարգ | | | | | 8000 |
| Լիրիրի Մեծարգ | | | | | 8100 |

Ամենաբարձր հոսանք ոմն գրեալ-թիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ԹԻՍՕ
Գոլորշիներ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւսէք խան, Զալաթիա

156

---

# EMULSION SCOTT

(ԱԳՈՒԳԻ ՕՐԵԲԲԿ)

ՄԱՐԻՒ ՁԿԸՆ ՕՄՈՒՏ ԻԻՂ

Իբրեւ ուժեղ ու լաւ գործածուած

Պատրաստեալ Ճեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՍՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կամին չսիր սխորժահամ է

Մարիւ ձկան հոտ իւղի բոլոր յատկութիւններն զան, իրաքանչիւրներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոցերը
Կը բուժէ հաղը, ցրտաւութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճաղատութիւնը

Բժիշկներն ընդունուած է, սիրով համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղատներու և դեղագործաց մոտ։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄՄԻՐ ԵՒ ՀԻՐՇԻ։ 81

---

GUERISON Prompte et Certaine!

Affections des voies urinaires, Blennorrhagies, Catarrhe, Cystite, Néphrite suppurée, Mal de Bright, Coliques néphrétiques, Entérite chronique.

CAPSULES DE SANTAL DE LACROIX

PHARMACIEN DE 1re CLASSE
LAUREAT de la SOCIÉTÉ de PHARMACIE de Paris
Lauréat et Ex-Préparateur de l'École supérieure de Paris
76, Rue du Château-d'Eau, 76
PARIS

DÉTAIL : DANS TOUTES LES PHARMACIES

Ընդհանուր մեծարանդն է ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԴԵՂԱՐԱՆ ԺՈՂԵԻՆ ՖԱՆՉՈՒԻՔԻ, Մեծ Փողոց Բերայի, և ԴԵՂԱՐԱՆ Ա. ՄԵՐՀԱՄԻԹՃԵԱՆ, Պոլիս, Պահչէ-Դարու, 18 64

---

# Լ'ԷՍՊԷՐԱՆՍ L'ESPERANCE

**ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ**

Արտօնեալ Դրամագլուխ ֆր. 10.000.000
Վարչական » » 1.000.000
Վճարեալ » » 864.000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի ամէն տեսակ կարուածներ, կարասիք, մթերանոցներու և վաճառատունց մէջ գտնուած ապրանքներ՝ խիստ դիւրամատչելի գներով և ամենայարմար պայմաններով։

Ընկերութիւնս մեծագումար գործեր կարենալ ապահովագրելու համար միացած է Եւրոպան չորս կարեւոր ընկերութեանց հետ՝ որոց Դրամագլուխը կը հասնի առաւել քան 16.000.000 ֆրանքի։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել ի գրասենեակս Ընդհանուր Գործակալութեան, ի Պոլիս, Պահչէ Դարու, ճէլալ պէյ խանի ճիշտ դէմ թիւ 21-22։ Ընդհանուր Գործակալք բովանդակ Թուրքիոյ
ՍԱՀԱԿ ԳԱՍՏԻՆ և ԸՆԿ.

320

---

**ՆՈՒՊԻԱԿԱՆ ՆԵՐԿ**

Խիստ յարմար է ներկելու համար կոշիկներն որք առանցին անգամին կը փայլին, առանց խոզանակելու դիւրաւ ունենալու։ Այս փայլն, որ ոչ նշանաւոր պատուաստութիւն մ'առաջ, ամրապէս չարաքար մը կը անէ։ կոշիկներուն թափանցելի կ'ելնի և խնայութեան։ Ցիգմը կամ ուրիշ ազգաբնակիները գիւրաւ կը վերցուին թիլիան լաքի մը, առանց փոխելու ներկին փայլը կամ գոյնը։

Այս ներկը կը յարմարի արանց և կանանց ամէն տեսակ կոշիկներու։ կոպիսի և գոգնոցներ, նորագիրներ համար ճամբորդութեան կոշիկներու։

Գործածման եղանակ՝ նիրկին առարկան խնամով սրբել, պիտանի որ հին ներկին հետ չմնայ։ Ապա փայլուն հեղուկին բռել, կամ՝ ոտանոցի կարարով մը կամ վրձնով։ Թիրքական մանկանցին թիրքին կը լրանայ։

Ընդհանուր կեդրոնատեղին է ԷՏՄՈՒՆԴ ԳԱՐՈՒՆԱՆ, Ընդլիական Ընդհանուր մեծարանց, Պալատաս, Պահչանդրն քով, կայարան Պալատ թիւ-Հիլիսի Թրամուէյին, թիւ 95 և 97, Պոլսոյ։ 7

---

# ԳԻՐ. ՁԷՐՄԻ ԵՒ ՏԻՆԳԻՍ

Տարբեր Ալիքի ջերմոցին հիւանդութիւնն, այս գիրքս՝ որ անխառն բաղադրութիւն մի է զանազանեցեալ, է գանազանամ և ապրանս կոգոտարիս ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարումներն, որ յառաջ կուգան մարմնաւոր վայրերու յերմանս կիսիոյց վատ ու ապականեալ ազերն, որոնք օգտակարութիւնն և ապրիլիոյ ասոյդ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անդամոր արդեանցը ասոյդ գիտութիւնամբն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օգին մէջ լոզայով թունաւոր ունդրշանարելի նիւթոց միջոցաւ, որք թարերին ունդնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն լիարդի, և յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և ուռեցք, և արեան թունաւորութիւն. որոց սա անուններն արուած է. ջերմի և տարուան, թոգաւոր ջերմ, պարբերական ջերմ, ընդհանուր ջերմ մանկանց ջերմ մոգնոյին անունք և հրատարակ անունք։

Թունաւորեալ օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր մթնոլորտն ապականեալ և թունաւորեալ է հանիներէ կամ ճահճախուռ վայրերէ բուրեալ մանրանտ նիւթերով, կամ բաց ապրանցներէ և ոչխարներու դակարիներու թունաւոր կազերով, զորս մարդիկ կը ծծեն ընչաւորութեամբ։

Ալիքի ջերմի ու ունդից գիրք կը ընդլի այդ թունաւոր նիւթոց կամ կազերու ապրեցութիւնն և գուրբ կը վանի զայն մարմնոյն մէջեն, որպ գործածութիւնն սուագապես անվտանգ և անվնաս է և ոչ ուստ ապոյդ, միայն թէ արուած հրանգիրց համեմատ գործածուի։ Կը ծախսի Ամերիկան և Ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Պալաթիա։ Գալոյ։ 151

---

# ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՌ

Ուր ամէն երեւ անիմ կը քանի Լիվերբուլ և Ամերիկայ գիր։

| Անուանք | Թիւ | Անուանք | Թիւ |
|---|---|---|---|
| Ուսիրիա | 7718 | Դանգանիա | 4841 |
| Էդրուրիա | 7718 | Պարիսիա | 4535 |
| Սերվիա | 7391 | Սամարիա | 2574 |
| Ուրանիա | 7268 | Մարատոն | 2103 |
| Բանանիա | 5587 | Ալպս | 2393 |
| Սիքիլանիա | 5517 | Սարակուս | 2166 |
| Կալլիա | 4809 | Թարիֆա | 2316 |
| Սիքիա | 4557 | Բալտիրա | 2344 |
| Ալիքրս | 2148 | Թրինիտատ | 1829 |
| Ռեսար | 1876 | Մարգարիտ | 1865 |
| Շերպուրկ | 1614 | | |

Marathon շոգենաւը, նաւապետ John King, ամսոյս 29ին Օտէսայէն ասա պիտի դառնայ և անմիջապէս պիտի մեկնի ի Լիվերբուլ։

Trinidad շոգենաւը Լիվերբուլէն ասա կ'ապասուի յունիս 9ին։

Aleppo շոգենաւը, նաւապետ Ferguson, կիպասիէն ասա կ'ապասուի յունիս 15ին։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ ի Գրասենեակս
Thomas C. Joly

Թիւ 1, Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան, Զալաթիա

196

---

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԻԼԻԱՆ

**Ն. ԲԱԼԷԼԻ ԵՒ ԸՆԿ.**

Մարսէլիոյ և Բոլիս գիր։ Ամենաարագագոյն

Սամսուն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսիսք երթալիք յատակիկայ շոգենաւն է Մէյլոսի որ մայիս 28ին Մարսիլիայէն և յունիս 3ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յատակիկայ շոգենաւն է Մէնէլէլ որ պիտի մեկնի մայիս 27ին։

Բարիզ Լիոն Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,
Ա. կարգ 300 ֆրանք
Բ. » 220 »

Ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով, նաւուղեղի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմիլ առ գործակատարն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՍՈՒԼ

Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միւսէք Մամխանէ փողոց, Թիւ 14

371

---

# ՇԻՐՔԷԹԻ ԻԱՑԻՐՑԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՌ ԵՐԹԵԼԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

1890 Ապրիլ 9 Երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչև յետոյ ծանուցութիւն

Բոլոր կիրակի օրերէն ) Նոյեմբերի նշանէն
կամուրջ չկենալ ընթացքներ Բերեկեցութեան

| | | | |
|---|---|---|---|
| 11 40 Լենիմ. Մեկնում. Գեղիլիք. Թարգ. Լենիկ. Պոմ. Ի-Շիսար (Աքանավարդիի շոգենաւին հետ պիտի հաղորդուի) | 19 | 10 20 Գալաթա. Զենկ. | 19 |
| 12 10 Լենիմ. Մեկնում. Գեղ. Թարգ. Լենիկ. Մարկ հոյամ. Ի-Շիսար (Աքանավարդիի շոգ. հետ պիտի հաղորդուի Ուրբաթ օրերը ժամ 1 15ին, Գեղեցիի շոգ. հետ պիտի հաղորդուի) | 18 | 11 — Գալաթայէն ուղղակի կամուրջ (Բոլոր Ուրբաթ) | 22 |
| 2 Լենիմ. Մեկնում. Գեղիլիք. Թարգ. Լենիքեյ Սարեն. Մարկ. Գալաթա. Ի-Շիսար Գեղեցիք (Գեղեցիքի շոգ. ին հետ հաղորդուիր բոլոր ուրբաթն) | 2 | 10 55 Զենկ ուղղակի կամուրջ | |
| 2 15 Ի. Ա. Գալաթա Մեկնում. Գեղեցիք. Թարգ. Գեղեցիք մինչև Գանիքլի [Գանա շոգ. հետ պիտի հաղորդուի. ուր օրերը Զենկ. Գեղ. Գեղեցիք] | 21 | (Բոլոր կիրակի օրերէն ) Նոյեմբերի նշանէն
կամուրջ չկենալ ընթացքներ Բերեկեցութեան | |
| 3 — Լենիմ. Մեկնում. Գեղիլիք. Թարգ. Լենիքեյ Սարեն. Մարկ. Գալաթա. Ի-Շիսար Գեղեցիք. Գալաթայէն Գեղեցիք. Գեղ. Գալաթա. Զենկ. | 9 | 1 15 Գեղ. Օրթ. Գալաթայէն Ա. Գեղեցիք Ի. Շիսար Գեղեցիք. Թարգ. Գեղ. Մեկնում. Լենիմ. | 19 |
| 4 30 Լենիմ. Մեկնում. Գեղ. Թարգ. Լենիքեյ Սարեն. Գալաթա. Գեղ. Գալաթա. Զենկ. | 33 | 2 30 Գեղիլիք. Օրթաք. Գալաթայէն Գեղեցիք Ի. Շիսար Մարկ. Լենիքեյ. Թարգ. Գեղ. Մեկնում. Լենիմ. | 33 |
| 5 45 Լենիմ. Մեկնում. Գեղիլիք. Թարգ. Լենիքեյ Սարեն. Մարկ. Գալաթա. Ի-Շիսար Գեղեցիք Գալաթա. Գալաթա. Զենկ. | 22 | 3 — Գալաթայէն Գեղեցիք. Գալաթ. Գալաթայէն Գեղեցիք. Գալաթայէն Գեղեցիք. Գալաթայէն Գեղեցիք